

BASF

The Chemical Company

Seme rađa profit

Limagrain d.o.o.

21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs**hrana produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033**SREMSKA**

Godina II • Broj 22 • 30. avgust 2013. • cena 40 dinara

**сремске
НОВИНЕ**

POLJOPRIVREDA

BERBA GROŽĐA

Foto: M. Mileusić

Grožđe se bere u tehnološkoj zrelosti, to jest kad je najpogodnije za određenu namenu. Za određivanje optimalnog momenta berbe potrebno je pratiti dinamiku sazrevanja grožđa. Tokom sazrevanja refraktometrom se može kontrolisati nakupljanje šećera u grožđu.

Na malim površinama i stono i vinsko grožđe se beru ručno. Berba stonog grožđa se mora obavljati veoma pažljivo, najbolje u jutarnjim satima dok još nije previše zagrejano.

U berbi vinskog grožđa treba paziti da se što manje ošteti pokožica. Transport grožđa do mesta prerade ne sme trajati dugo, a prerada se mora obaviti istog dana kad je grožđe ubrano.

POSETITE 3. JESENJI POLJOPRIVREDNI SAJAM U VELIKIM RADINCIMA OD 6 - 8. SEPTEMBRA 2013.

U OVOM BROJU

SUBVENCIJE AP VOJVODINE:

Podrška u nabavci sistema za navodnjavanje

Strana 3.

NAŠA TEMA - POTENCIJALI AGRARA SRBIJE:

Nauka u hrani

Strana 6.

BANSTOL - POLJOPRIVREDNO GAZDINSTVO HEMUN:

Organska hrana je naša budućnost

Strana 11.

SNS POTVRDIO KANDIDATA

Novi ministar poljoprivrede Dragan Glamočić

Predsedništvo Srpske napredne stranke potvrdilo je predlog Aleksandra Vučića da

kandidat za ministra poljoprivrede bude Dragan Glamočić.

Na sednici održanoj 27. avgusta Predsedništvo Srpske napredne stranke potvrdilo je predlog lidera naprednjaka Aleksandra Vučića da će kandidat za ministra poljoprivrede biti Dragan Glamočić.

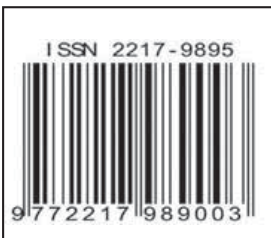
Dragan Glamočić rođen je 1968. godine u Futogu. Diplomirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu na stočarskom smeru 1992. godine. Magistarsku tezu odbranio 1995. godine, a doktorsku disertaciju 1999. godine, takođe na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu.

SMS MALI OGLASI 064/1629-737

REČ POLJOPRIVREDNIKA

Šansa je u voćarstvu

Moja poruka mladim poljoprivrednicima je da ako imaju malo zemlje krenu u voćarsku ili povrtarsku proizvodnju. Da podižu dugogodišnje zasade jabuke, kruške, vinograda, jer domaćinstvo koje zasnuje na 10 jutara dugogodišnje zasade može solidno da živi od toga - kaže Božo Pavlović, poljoprivrednik iz Erdevika.

Od 19. do 23. avgusta 2013.

- Pad cena kukuruza i pšenice
- Prvi ugovor za suncokret
- Dešavanja na svetskim berzama

SNS POTVRDIO KANDIDATA

Novi ministar poljoprivrede Dragan Glamočić

Predsedništvo Srpske napredne stranke potvrdilo je predloge Aleksandra Vučića da kandidat za ministra poljoprivrede bude Dragan Glamočić.

Na sednici održanoj 27. avgusta Predsedništvo Srpske napredne stranke potvrdilo je predlog lidera naprednjaka Aleksandra Vučića da će kandidat za ministra poljoprivrede biti Dragan Glamočić.

Dragan Glamočić rođen je 1968. godine u Futogu. Diplomirao je na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu na stočarskom smeru 1992. godine. Magistarsku tezu odbranio 1995. godine, a doktorsku disertaciju 1999. godine, takođe na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu.

U zvanje redovnog profesora Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu za užu naučnu oblast ishrana životinja izabran je 2009. godine. Autor je većeg broja stručnih publikacija, a saradivao je sa mnogim domaćim i inostranim stručnjacima.

Dragan Glamočić, novi ministar poljoprivrede

Član je Američkog udruženja za nauku u mlekarstvu i Društva zootehničara Vojvodine, i saradnik je Nacionalnog istraživačkog saveta SAD. Govori, čita i piše engleski, služi se ruskim jezikom.

Svetlana Živanović, naučnica na radu u SAD, biće savetnik ministra poljoprivrede. *Izvor: RTV*

GOLUBOVIĆ:

Otkupiti još 100.000 tona pšenice

Ministarstvo poljoprivrede predložilo je Ministarstvu trgovine da se interventno otkupi još 100.000 tona pšenice, izjavio je, 26. avgusta, Tanjugu državni sekretar Ministarstva poljoprivrede, Danilo Golubović.

Biće predloženo da se otkup realizuje pod istim uslovima kao i prethodna intervencija Robnih rezervi, kada je preko Produktne berze u Novom Sadu otkupljeno 60.000 tona merkantilne pšenice po ceni od 20 dinara po kilogramu.

Danilo Golubović

Kada je reč o eventualnom otkupu kukuruza, Golubović je rekao da treba sačekati da počne berba i vidi se kakvi su prinosi, kao i da sve zavisi od situacije na tržištu i da li će cena biti prihvatljiva.

Suša je izmenila situaciju i kalkulise se da će rod kukuruza biti za 30 odsto manji od očekivanog, napomenuo je Golubović.

Izvor: Tanjug

POLJOPRIVREDA • RUMA

Kiša neće pomoći kukuruzu

Zbog dugotrajne suše, rod kukuruza, ali i ostalih kultura, biće manji za najmanje 20 procenata

Najnoviji raport sa rumskih polja neće imati one optimističke tonove koji su bili aktuelni sve do pre mesec-dva dana: dugotrajna suša, sa tropskim temperaturama, učinila je da rod jesenjih kultura, posebno kukuruza, bude znatno umanjen. Najmanje posledica biće kod suncokreta i duvana, sve ostale kulture, u odnosu na plan, imaće manji rod za 20 do 30 procenata.

Na temu suše i prognoze jesenjih useva, ovih dana smo razgovarali sa **Đurom Paićem**, savetnikom u Poljoprivredno-stručnoj službi "Ruma" koja svojom savetodavnom aktivnošću pokriva rumsku, irišku i indjijsku opštinu.

Početak ove nedelje, kada je reč o kiši, palo je četiri do osam litara po metru kvadratnom, te količine su se kasnije i povećale, ali je sve uzalud - padavine su stigle kasno, suša je već uzela svoj danak.

Na nešto više od 40 hiljada oranica u rumskoj opštini, kukuruz je zastupljen na 20 hiljada hektara. U početku, i sve do polovine vegetacije, kukuruz je obećavao rekordan rod. Međutim, pokazala se, po ko zna koji put, čak i kod kukuruza, istinita stara poslovice - "Prvo skoči, pa kaži hop". Ekstremno visoke temperature dovele su do presecanja nalivanja zrna, što će se odraziti

Kukuruz nije odoleo suši

na kvalitet, ali i kvantitet ovogodišnjeg roda kukuruza.

-Nije mnogo bolja situacija ni kod soje, pa i suncokreta. Ove kulture zastupljene su na oko pet hiljada hektara, soji je, više nego suncokretu, potrebna vlažnost i zemlje i vazduha, realno je očekivati manji prinos. Suncokret je manje osetljiv na sušu, pretrpeće određenu štetu, ali to neće biti drastično. Ovih dana treba da započne žetva ove dve kulture pa će na terenu, na bazih prvih prinosa, utvrditi pravo stanje u vezi sa prinosima. Kada je reč o povrću, sušu je relativno dobro podneo bostan, ali tu ne treba zanemariti činjenicu da je najveći deo površina pod ovom kulturom bio pod sistemom navodnjavanja-kaže Paić.

Suša će se odraziti i na šećernu repu - bez većih padavina biće ote-

žana kampanja vadenja pve kulture, zemlja je suva i tvrda. Naravno, biće manji i prinosi: očekivao se prinos od 50 tona po hektaru, sada je to samo pusti san.

Poslednje padavine, ipak, nisu beznačajne, tvrdi Đuro Paić i dodaje:

-Kada se skinu rani hibridi kukuruza u septembru, na tim površinama sledi setva pšenice. Kiša i niže temperature znatno će poboljšati klimatske ulove za ovaj veliki i značajan posao. Omekšavanjem zemlje, olakšaće se i vadenje šećerne repe, naravno ne treba zanemariti ni činjenicu da poljoprivrednicima sledi i duboko oranje - mada neće pomoći kulturama u pogledu prinosa, ove kiše krajem avgusta ipak će pomoći poljoprivredi u širem smislu te reči.

K. Kuzmanović

MAKEDONIJA PREKRŠILA DOGOVOR

Slede kontramere

Srbija će najverovatnije ove nedelje odlučiti o recipročnim merama koje će uvesti Makedoniji, jer ta zemlja još nije ukinula ograničenje uvoza srpske pšenice i brašna, rečeno je Tanjugu u resornim ministarstvima

Državni sekretar Ministarstva poljoprivrede Danilo Golubović izjavio je, 26. avgusta Tanjugu, da je očigledno da je Makedonija prekršila dogovor i najavio skoro donošenje kontramera.

"Makedonija je prekršila dogovor i ono što je naložio komitet CEFTA - da do 15. avgusta ukinu spornu uredbu o ograničavanju uvoza pšenice, a do 20. avgusta - uvoza brašna", naglasio je Golubović.

On je poručio da Srbija problem u trgovini sa tom zemljom pokušava da reši institucionalnim putem, ali da postoji određena granica do koje se mogu tolerisati jednostrani potezi makedonske strane.

Golubović nije mogao da precizira na koju vrstu robe će se odnositi kontramere Srbije. Resorna ministarstva poljoprivrede i trgovine, dodao je, dogovoriće se o tome i uputiti predlog vladi.

"Tada će se tačno znati šta ćemo da sprovedemo", dodao je Golubović napomenuvši da će Ministarstvo poljoprivrede danas održati sastanak tim povodom, a potom se usaglasiti sa Ministarstvom trgovine.

On je naglasio da želi da se taj problem reši na obostrano zadovoljstvo, jer je Makedonija značajan spoljnotrgovinski partner Srbije.

Pomoćnica ministra trgovine Bojana Todorović rekla je ranije Tanjugu da je to ministarstvo 16. avgusta uputilo pismo makedonskim vlastima u kome traži odgovor da li će biti ukinuta sporna uredba o ograničenju uvoza pšenice i brašna iz Srbije u tu zemlju, i kako nije bilo odgovora, najavila je da će o kontramerama najverovatnije biti odlučeno ove nedelje.

U Ministarstvu poljoprivrede Tanjugu je rečeno da za pošiljke bilja,

biljnih proizvoda i hrane iz Makedonije nisu uvedene mere ograničenja prilikom uvoza.

"Uvoz pošiljaka iz Makedonije koje podležu kontroli granične fitosanitarne inspekcije teče uobičajeno, bez ikakvih problema", navodi se u pisanom odgovoru tog ministarstva Tanjugu i dodaje da je u poslednje vreme smanjen broj pošiljki, jer je sezona pri kraju, a trenutno najviše se uvozi grožđe.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, poljoprivredni proizvodi koji se najčešće, kao i svake godine uvoze iz Makedonije su sezonsko voće i povrće poput paradajza, paprike, krastavca, crnog luka, lubenice i grožđa za industrijsku preradu, čija je sezona uvoza počela.

Od prehrambenih proizvoda najviše se uvozi vino i proizvodi od povrća, kao što su, na primer, marinirana paprika, kiseli krastavci.

Makedonija je meru o ograničenju uvoza pšenice i brašna uvela 1. jula. Mera predviđa da za kilogram uvezene pšenice makedonski uvoznici moraju da kupe tri kilograma domaće, a za kilogram uvezenog brašna četiri kilograma domaćeg žita.

Na sastanku komiteta CEFTA u Beogradu 22. jula sve članice CEFTA izvršile pritisak na Makedoniju da se obaveže da ukinu spornu odluku u razumnom vremenskom roku, koji je oko mesec i po dana.

Pojedini predstavnici srpske poljoprivrede zatražili su da Srbija odlučno reaguje, "pokaže zube" i udari Makedoncu "tamo gde ih najviše boli" - uvođenjem mera na uvoz vina iz Makedonije, koja 65 odsto svoje proizvodnje plasira upravo na tržište Srbije.

Izvor: Tanjug

NEMA PARA ZA PROTIVGRADNE RAKETE

Usevi ugroženi

Situacija s protivgradnim sistemima je najlošija od 1999. godine jer rebalansom budžeta Sektor za vanredne situacije nije dobio obećanih deset miliona evra, - kazao je Marić agenciji Beta.

Marić je istakao da će odmah po rekonstrukciji Vlade zatražiti 100 miliona dinara za hitnu nabavku protivgradnih raketa, potrebnih za ovogodišnju protivgradnu sezonu koja traje do 15. oktobra.

"O razmerama štete od grada podatke će prvi put krajem godine objaviti Republički hidrometeorolo-

ški zavod. Mislim da će se pokazati da će šteta biti mnogo veća od sedam miliona evra koliko je godišnje potrebno državi da održava protivgradni sistem i nabavi 30.000 raketa", rekao je Marić.

On je izrazio žaljenje što nadležni u Srbiji još nisu shvatili da se jedan evro uložen u protivgradne sisteme vraća desetstruko.

Načelnik Sektora MUP-a za vanredne situacije kazao je da očekuje i skoro usvajanje zakon o zaštiti od grada, koji je odavno završen.

Taj propis je potreban da bi se potpuno uredila ta oblast u kojoj problem godinama predstavljaju i nabavka delova za radarske centre, kao i način plaćanja strelaca.

"Tim zakonom će se precizno definisati postupak pribavljanja raketa, finansiranje nabavke i funkcionisanje protivgradnog sistema u Srbiji, a postupanjem od slučaja do slučaja i nabavkom raketa pred sezonu ili u toku sezone, samo se stvaraju problemi", ukazao je Marić.

Izvor: Beta

SREMSKA
POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović • **UREDNIK IZDANJA:** Dragan Čosić
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić • **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Zorica Garašanin-Stefanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Miljan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 064/16-29-737
• **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

SUBVENCIJE ZA NAVODNJAVANJE VLADE AP VOJVODINE

Podrška u nabavci sistema za navodnjavanje

Potpredsednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Goran Ješić 15. avgusta na jezeru Šelevrenac u Maradiku potpisao je 50 novih ugovora o subvencijama za navodnjavanje u okviru šeste raspodele sredstava po ovogodišnjem Konkursu za dodelu bespovratnih sredstava za nabavku sistema za navodnjavanje

Na jezeru Šelevrenac u Maradiku, 15. avgusta, potpredsednik Pokrajinske Vlade i sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo **Goran Ješić** potpisao je 50 novih ugovora o subvencijama Vlade AP Vojvodine po ovogodišnjem Konkursu za dodelu bespovratnih sredstava za navodnjavanje poljoprivrednih kultura investiranjem u sisteme za navodnjavanje koji je otvoren 16. marta ove godine. Za realizaciju ovog konkursa planirana su sredstva u iznosu od 175 milina dinara. Ugovori su potpisivani sukcesivno, po prispeću prijave, tako da je, od ukupno prispelih 298 prijava, zaključno s 15. avgustom potpisano 240 ugovora ukupne vrednosti 102.186.551,00 dinar čime je obezbeđeno navodnjavanje novih 3.132 hektara oranica i voćnih zasada. Od 50 potpisnika (46 poljoprivrednih gazdinstava i četiri pravna lica) s teritorije Vojvodine, ugovore o korišćenju subvencija potpisalo je i 19 poljoprivrednika iz Srema od kojih pet iz indijske opštine. Cilj Vlade AP Vojvodine je ulaganje u kapitalne investicije u poljoprivredu, upoznavanje poljoprivrednika s modelima finansiranja i apliciranja za sredstva po otvorenim konkursima za dobijanje subvencija za unapređenje poljoprivredne proizvodnje, podsetio je Goran Ješić i naglasio da se na ovaj način poljoprivredni proizvođači upoznaju s instrumentima koji postoje u Evropskoj uniji. – Verujem da s ulaganjem u kapitalne investicije, zaštitne mreže, sisteme za navodnjavanje, mehanizaciju, plasetničku, stočarsku proizvodnju i drugo, možemo biti konkurentni, rekao je Ješić i dodao: "mi ćemo i u godinama pred nama nastaviti da po ovim istim linijama finansiramo sve konkurse. Vlada Vojvodine donela je Odluku da osnuje Fond za razvoj AP Vojvodine čiji će najveći finansijski deo biti usmeren ka poljoprivredi. Taj Fond će imati za cilj da na osnovu dela učešća novca omogući poljoprivrednim proizvođačima dobijanje kredita po lakšim i jednostavnijim postupcima u visini kamate od 2-3 odsto. Onaj drugi deo koji sada predstavlja bespovratna sredstva, ostaće bespovratan". Od sledeće godine, istakao je

Poljoprivrednicima se obratio Goran Ješić

Detalj sa skupa

Ješić poljoprivrednicima biće omogućeno da ih prate finansijske institucije Pokrajine, pre svega Fond za razvoj AP Vojvodine i Fon za razvoj poljoprivrede. Svi ovi konkursi su u skladu s politikom davanja sredstva i od strane Evropske unije i ovo je prvi put u Srbiji u ovoj godini da se sredstva na takav način dele, kazao

je Ješić. Sem sistema za navodnjavanje, programi Sekretarijata za poljoprivredu, namenjeni su i za

Budućnost je u zalivnim sistemima

Da je budućnost poljoprivredne proizvodnje u zalivnim sistemima, potvrdili su i neki od potpisnika ugovora. **Edita Tomić** iz Novog Slankamena koja je, ovog puta prva potpisala ugovor, rekla je da s sistemima za navodnjavanje su dobili bolji kvalitet voća, a samim tim bolji plasman na tržište. **Jovan Ratković** iz Maradika koji pod voćem ima 23 hektara kaže da je budućnost poljoprivrede u zalivnim sistemima. Maradičanin **Dikić Živko** koji pod voćnim zasadima, uglavnom jabukom i breskvom ima oko 60 hektara smatra da bez zalivnih sistema u voćarstvu nema produktivnosti, a **Nikola Vidović** Indije se kaje što ranije nije nabavio sistem za navodnjavanje, jer su prinosi, kako kaže, za oko 30 odsto bolji.

Informisanost poljoprivrednika

Informisanost poljoprivrednika o konkursima i programima nije svuda na istom nivou, jer sve lokalne samouprave nemaju isti novo komunikacije sa Pokrajinskim sekretarijatom za poljoprivredu. Po rečima Gorana Ješića, najlošija informisanost poljoprivrednika je u srednjem i severnom Banatu. – Mi intenzivno obilazimo lokalne samouprave i apelujemo na predsednike opština i gradonačelnike da pomognu svojim građanima, tako što će im dati informaciju o otvorenim konkursima i pomoći u popunjavanju dokumentacije- rekao je Ješić i naveo dobar primer Indije koja svoje poljoprivrednike obaveštava o svim konkursima i pogodnostima za njih i putem SMS poruka.

Nikola Vidović potpisuje ugovor

game za preradu mleka i mesa, odnosno za sve ono što povećava i olakšava produktivnost i profitabilnost u poljoprivrednoj proizvodnji. Domaćin potpisivanja pomenutih ugovora bio je Poljoprivredni kombinat „Agrounija“ iz Indije.

G. Majstorović

Povećati površine pod sistemima za navodnjavanje

Prvi ugovor potpisala Edita Tomić

Poljoprivrednici potpisuju ugovore

Kardinal i hamburg na stolu, čeka se berba vinskih sorti...

Što se tiče prinosa, on je u proseku 15-20 posto bolji nego prošle godine, koja je bila veoma sušna. Recimo kardinal po hektaru će dati od 12 000 do 20 000 kilograma što je zadovoljavajuće. Ove godine imamo i vlažnih i toplih perioda tako da ćemo imati i kvalitet i kvantitet

Zvonko Gvozdanović, vinar i vinogradar iz Novog Slankamena jedan je od retkih ljudi kojem je sve što je započeo pošlo za rukom. Uspeo je da napravi jednu od retkih sorti organskih vina-krokan. I tu se nije zaustavio, onda je na red došao batat, vrsta krompira koja uspeva u Meksiku, a ima lekovito dejstvo. Zvonko se 2000. godine preselio iz glavnog grada u malo naselje Počenta u Novom Slankamenu i od tada svake godine pravi neka od najkvalitetnijih vina, uzgaja jabuku i od nedavno je sa prijateljem započeo proizvodnju sepcijalnog brašna od naklijale pšenice. Ovih dana Zvonko nas je ugoštio jer je aktuelna berba stonih vrsta grožđa, a uveliko teku pripreme za berbu vinskih sorti.

-S stonim sortama krenuli smo pre neke tri nedelje, pa su tako išle prvo bele sorte, a ovih dana je stigao i kardinal, običan kardinal. Inače imamo malo i karmena, moldavije i hamburga započinje priču o berbi Zvonko i objašnjava da je ovo vreme veoma pogodovalo grožđu zbog velikih temperaturnih razlika u toku dana i noći. Kiša je malo osvežila grožđe, dala mu krupnoću i što je najvažnije čokot ne povlači sok iz grožđa nego ima svoju vlagu.

-Odnos kiselina je jako interesantan, pa ako ovako ostane imaćemo bolji rod nego prošle godine. Što se tiče prinosa, on je u proseku 15-20 posto bolji nego prošle

Prinos grožđa odličan

godine, koja je bila veoma sušna. Recimo kardinal po hektaru će dati od 12 000 do 20 000 kilograma što je zadovoljavajuće. Ove godine imamo i vlažnih i toplih perioda tako da ćemo imati i kvalitet i kvantitet-ističe Zvonko i kaže da postoje lokaliteti gde je proleto bilo izmrzavanja i koje je nedavno pogodio grad, ali nije tako strašna situacija.

Što se tiče zaštite vinograda i mogućih bolesti Zvonko je ove godine

uradio jedan eksperiment tako što je vinograde potpuno zatrazio i na taj način je želeo videti šta se dešava.

-Smatram da je ova vrsta zaštite potpuno drugačija od uobičajenih metoda, mnogo je lakša, jeftinija i ima manje bolesti. Nije se pojavila plamenjača niti pepelnica što je vrlo značajno za jedan vinograd.

Kada je reč o vinskim sortama ovaj vinar i vinogradar kaže da bi berba mogla da krene sledeće nedelje i to sa belim sortama. Muskat otonel, šardone i sovinjon su najaktuelniji, a ovo vreme im je izuzetno pogodovalo jer se nakupila određena količina šećera tako da bi trebali da imamo jako dobro grožđe. Ove godine će berba početi bar 15 dana ranije nego prethodnih godina tvrdi on.

-Inače stonim sorte idu u konzumne svrhe, a ostalo se prerađuje. Sve je izvesnije da smo uspeli da dođemo do dva najveća svetska tržišta, Kinu i Rusiju. Naši proizvodi bi trebali da idu tamo na analizu, pa ako uspemo da se probijemo to će biti dobro za celokupno srpsko vinarstvo i vonogradarstvo poručuje Zvonko i dodaje da su ovim zemljama potrebne velike količine grožđa i da krajem meseca stižu inostrani stručnjaci kod nas.

Pored uzgoja grožđa Zvonko Gvozdanović uzgaja i jabuke na površini od oko sedam hektara. Kako kaže i ovde ga očekuje berba u narednih deset dana, tako da će posla biti više nego dovoljno.

-I ovogodišnji rod jabuka je veoma dobar, ako izuzmemo one jabuke koje su loše prošle kao posledica grada. Kiša je takođe dobro pogodovala jabukama, a biće voća i za skladištenje. Inače Novi Slankamen ima kapacitet za oko 600 vagona u hladnjačama

Zvonko Gvozdanović: berba vinskih sorti za dve nedelje

ističe Zvonko i dodaje da i dalje postoji interesovanje Rusa za otkup.

-Nije sve prva klasa, jer negde ima i po pet ili šest udaraca, a ove godine očekujemo cenu od 35 do 50 dinara. Nešto slabiju cenu imaćemo za industrijsku jabuku, procenjuje se oko 10 dinara što je duplo manje u odnosu na prošlu godinu, ali videćemo. Troškovi su zaista veliki i zaštita je skupa, a vrlo je važno da se vodi računa o zaštiti voća. Mislim da ćemo ove godine brati jabuke u

nekoliko navrata, prvo ide ekstra klasa, a posle i ostalo-kaže na kraju naše priče Zvonko.

U međuvremenu on dodaje da bi bilo dobro da se malo više povede računa o infrastrukturi, pa da se poljoprivrednicima obezbede sistemi za navodnjavanje, pogotovo u Slankamenu koji je čuveni voćarski kraj i koji ima kapacitete za veliki izvoz voća.

Marija Balabanović

Jabuke rodile više nego dobro

Granum - lekovito brašno

Iako se brašno proizvodi vekovima unazad Zvonko je sa prijateljem tehnologom Boškom Pavlovićem započeo proizvodnju novog specijalnog brašna koje se dobija od naklijalog žita.

-Reč je o brašnu koje ima sačuvane sve osobine koje postoje u klici. To je bezglutensko brašno, bez aditiva i konzervansa, bez veštačkih boja i mikrotoskoina-ističe sa ponosom Zvonko. Brašno može da se upotrebljava i sirovo, ukoliko stavite dve supene kašike u jogurt i koristite ujutru i uveče. Dobro je za detoskikaciju, dijabe-

tičare, sportiste i decu, a svi mogu da ga koriste jer daje izuzetne rezultate kaže Zvonko i poručuje da su se za ovaj proizvod interesovale velike svetske kompanije, ali da recept neće tek tako prodati strancima. Radimo svojim sredstvima i za sada proizvodimo oko 100 kilograma brašna dnevno. Pšenicu kao resurs imamo, a kada je budemo uzgajali organski dobićemo organsko brašno, a to je tek u planu. Želimo zdrav naraštaj i ovo će biti proizvod budućnosti, samo je potrebno vreme kaže na kraju Zvonko Gvozdanović.

Lekovito brašno i specijaliteti od njega

ERDEVIK • U POSETI GAZDINSTVU BOŽE PAVLOVIĆA

Da i jabuka bude od zlata

- U planu mi je prvo da završim hladnjaču koju pravim i da postavim protivgradnu mrežu. Međutim, do realizacije se teško dolazi, nema se sredstava, krediti su skupi - kaže Božo Pavlović

Bili smo u poseti gazdinstvu voćara i ratara Bože Pavlovića, u Erdeviku, u jednom od najljepših sela Srbije, smeštenom u pitomini Fruške gore, selu sa dva jezera, Rimskom banjom, prelepim parkom kestenova i poznatim voćarima i vinogradarima, još od cara Proba. Božo Pavlović je i predsednik skupštine Udruženja vinogradara i voćara u Erdeviku.

Zatičemo Božu kako sprema vikend roštilj, ali ga za tren ostavlja da utihne kako bi razgovarao sa nama.

Koliko radite zemlje i kakav je profil gazdinstva?

- Radim 15 jutara zemlje a od toga jedan hektar voća, odnosno jabuke, a 14 jutara je u ratarstvu. Zastupljene kulture na mojim njivama su kukuruz, soja, pšenica i šećerna repa. Od jabuka imam sorte Granny Smith, Ajdared, Gloster, Jonagold i Zlatni delišes. Voćarstvom se bavim deset godina - kaže Božo.

Kakva je ova godina bila za voćare?

- Ove godine je potencijal rodosti bio fantastičan, oplodnja je bila dobra. S obzirom da je bilo malo hladnije vreme bilo je za očekivati da to i ne bude neka oplodnja, međutim potencijal je bio fantastičan, ali u dva navrata je led oštetiо plodove. Nažalost, nisam se osigurao, ali verujem da ću sledeće godine i ubuduće to obavezno raditi. Mislim da je u ovom slučaju nedostatak para i u nemogućnosti podizanja protivgradne dobra solucija osigurati se. Jer u deset godina dve godine tuče led. Kad se to izračuna jedna protivgradna mreža može za godinu dana da isplati svoje ulaganje.

Kada ste imali najbolji rod jabuka?

- Deset godina koliko se bavim voćarstvom najbolji rod je bio prethodne godine kada sam imao 3,7 vagona jabuka. Takođe, ni prošla godina nije bila loša, iako je oplodnja bila nešto malo slabija, što je otprilike kao da sam vršio redukovanje odnosno proređivanje, ali smo zahvaljujući kvalitetnom plodu dobili na ceni. Prošla godina je bila baš dobra za plasman i cenu.

Gde plasirate svoje jabuke i koji je vaš plan u budućnosti?

- Imam dugogodišnju saradnju sa nakupcima koji nose jabuke na pijacu i to za sada funkcioniše. Ove godine cena još uvek nije formirana i ja bih bio zadovoljan kada bi to bilo na nivou prošlogodišnjih cena kada je Granny Smith bio 53 dinara a sve ostale sorte 50 dinara. Imao sam rod od 2,5 vagona, ali je od toga 95 odsto išlo u prvu klasu.

Kakva je bila ovogodišnja agrotehnika na jabukama?

- Ove godine zaštita je bila redovna, kao i zadnjih godina. Imao sam

Božo Pavlović: dobar rod jabuka

14 tretmana i mislim da ću još jedan da uradim. Imao sam problema sa lisnim vašima, odnosno lisnim minerima, a što se tiče čađavosti tu nisam imao problema. Koristim preparate od BASF-a, Bayer-a, Syngenta-e. Takođe se radi i đubrenje. U jesen ulazem svaki red na 70 cm, idem kroz sredinu, imam ulagač i bacim otprilike 700 kg 8:16:24 NPK i u proleće dodajem azot, 300 kg na hektar. Skoro kod svakog prskanja idem i sa folijarnom prihranom. Radio sam analizu zemljišta prethodne godine i preporuka je bila da bacim 700 kg 8:16:24 NPK, i tako sam uradio. Međutim, pošto sam to radio svaki red sada ću raditi svaki drugi red jer to je preporuka i mislim da to ima svoje opravdanosti zbog toga što se oštećuju žile i zato bi bilo dobro naizmenično raditi.

Kako zaslivate voćnjak?

- Zalivanje radim atomizerom kapaciteta 1.600 litara i idem od stabla do stabla. Dodajem 10 litara oko samog stabla. Uverio sam se da to ima efekta. Erdevik ima fantastične uslove za navodnjavanje upravo sistemom kap po kap.

Kolika Vam je bila šteta od grada ove godine?

- Ove godine je 70 odsto voćnjaka tučeno ledom a 30 odsto mislim da može da ide u prvu klasu. Što se tiče kilaže ona će biti fantastična, samo što će plod imati fleke. Tih 70 odsto roda ide u "Nektar". Ove godine će biti dosta oštećenja i nije za očekivati cenu po kilogramu veću od šest do deset dinara. Tu jabuku predajem u Kukujevcima gde dolaze "Nektar" kamionima po nju.

Koliko je voćnjak star i koliko puta ga je led tukao?

I malo svinja, za svaki slučaj

- Voćnjak je star 10 godina, a u dve godine ga je tukao led. Jednom, pre šest-sedam godina kada je voćnjak bio u četvrtoj godini imao sam rod od 16 tona. To je bio jedan solidan prinos, međutim led je baš tad oštetiо i stabla, dok sam ove godine led imao u dva navrata, ali je bio sitniji i padao je sa kišom te nije oštetiо stabla.

Koliko hektar voćnjaka po profitu može da parira hektarima pod ratarskim kulturama?

- Svojevremeno je odnos bio 1:12 a sada je taj odnos 1:10, ali zahteva malo veće ulaganja i veći angažman.

Bavite se i ratarstvom. Kakav ste imali prinos na pšenici?

- Ove godine pšenica je dala fantastične rezultate. Imao sam 47 metara po jutru na četiri jutra pod pšenicom. Soje isto imam četiri jutra, kao i kukuruza i šećerne repe.

Koje sorte pšenice ste sejali i kakva je bila agrotehnika?

- Sejao sam austrijsku sortu Yonex. Agrotehnika je bila sledeća: kao priprema je rađena redukovana obrada. Išli smo tri puta tanjiračom a pre toga je razvlačeno đubre NPK 15:15:15 i bačeno je 200 kg po jutru i nakon toga je izvršena setva. Setvu smo radili sa savremenijim pneumatskim sejačicama koje imaju mogućnost da uože seme na odgovarajuću dubinu. Posle toga smo išli sa nabijanjem zemljišta radi boljeg kontakta semena i zemlje. Nicanje je bilo zadovoljavajuće, prezimljavanje biljaka je bilo dobro i nije bilo smrznutih biljaka, a proleće je bilo idealno za pšenicu. Nisam imao poleganje pšenice jer sam imao sortu koja nije podložna poleganju, nije visoka a formira dobar klas. Uradili smo i dobar sklop, nije bilo pregusto sejano i uradili smo prihranu prvi put krajem februara ureom, a korekciju sam uradio KAN-om sa 100 kg po jutru jer nije bilo potrebe za većom količinom. Dva puta sam je štitiо od pepelnice herbicidima i radio sam fungicidima radi zaštite od fuzarijuma.

Kako se drži Vaš kukuruz?

- Kukuruz je trenutno u dobroj kondiciji. Imam na dva jutra rani hibrid ZP 434 i zadovoljan sam veličinom klipa. Kod njega je vegetacija kraća i on je imao pogodno uslove, imao je dosta kiše i izbegao je ovu sušu tako da se lepo formirao i oplodio se. Svaka stabljika ima bar jedan klip.

A soja?

- Od soje sam sejao sortu Balkan, dok sam prošle godine imao Dukat koji se dobro pokazao. Dukat ima malo sitnije seme ali ima bolje karakteristike za ljudsku ishranu.

I repa?

- Što se tiče šećerne repe tu sam sejao izvesnu italijansku sortu. Videćemo.

Koliko ima članova u Udruženju vinogradara i voćara u Erdeviku?

- Ima nas oko 20. Ukupno gledano kroz vinograde i voćnjake mi pokriva mo nekih 150 hektara. Ja sam imam u planu da završim komoru kapaciteta 120 m³ odnosno 3,5 vagona, pa da ja čekam cenu koja meni odgovara. Ratarenje radim zato što ne mogu tek tako da proširim voćarsku proizvodnju.

Kako ste prošli sa državnim subvencijama?

- Što se tiče subvencija od države dobio sam obećanih šest hiljada dinara plus za gorivo. Ovo je prva godina da je i voćarstvo zastupljeno tim subvencijama.

Kakav Vam je plan u budućnosti: u kom smislu biste nadograđivali voćarsku proizvodnju?

- U planu mi je prvo da završim tu hladnjaču koju pravim, drugo mi je da postavim protivgradnu mrežu. Me-

je bila nezadovoljavajuća. Sa svim tim može samo da se preživi i da se životari, ali ne može ništa da ostane za neki dalji razvoj.

Imate velikog iskustva. Koja je Vaša poruka mladim poljoprivrednicima?

- Poruka mladim poljoprivrednicima je da ako imaju malo zemlje krenu u voćarsku ili povrtarsku proizvodnju. Da podižu dugogodišnje zasade jabuke, kruške, vinograda, jer domaćinstvo koje zasnuje na 10 jutara dugogodišnje zasade može solidno da živi od toga.

Šta je to što bi država mogla da uradi da bi vama olakšala život i posao?

- Država bi trebala da se izjasni hoće li da podrži dugogodišnje zasade. Ona je tu nešto uradila, ali to nije urađeno do kraja. Obronci Fruške gore su idealni za dugogodišnje zasade. To je nešto bogom dano, međutim sve to treba organizovati, a država to može. Treba zabraniti da se na ovim površinama, gde su vekovima bili vinogradi, da se seje šećerna repa, kukuruz, itd. već jednostavno te ljude podržati kako bi se

Zidanje Skadra: buduća hladnjača

đutim, to su želje ali do realizacije se jako teško dolazi, nema se sredstava, krediti su skupi.

Od čega tačno živi Vaše gazdinstvo?

- Naše gazdinstvo živi od ovih 15 jutara. Držim i nešto malo svinja, bravaca, bude tu oko 60 komada godišnje. Nedavno sam prodao 10 komada od po 120 kg, ali cena od 190 dinara po kilogramu

opredelili za dugogodišnje zasade. Mislim da je dobra ideja ovo što Ješić gura vezano za navodnjavanje, protivgradne mreže, platenike samo je pitanje koliko će to moći finansijski da se podrži.

Mladi na selu imaju dobru osnovu, plodnu zemlju, ali da bi zadržali mlade država mora imati programe i podršku - rekao je Božo Pavlović.

D. Čosić

Pavlović sa svojim Torpedom

Nauka u hrani

Na poslovima izvozno orijentisane proizvodnje visoko vredne hrane, proizvodnje junećeg mesa, plantažne proizvodnje lekovitog bilja, proizvodnje povrća u plastenicima, zatim, seoskom turizmu, kao i na berzanskim poslovima u prodaji cveća i povrća, moguće je već narednih godina uposliti 200.000 radno aktivnog stanovništva

Piše: **Branislav Gulan**

Radi zaštite domaće poljoprivredne proizvodnje i radi očuvanja zdravstvenog stanja stanovništva, potrebno je zabraniti proizvodnju i uvoz genetski modifikovane hrane, kao i sistematsko jačanje svesti o potrebi zaštite životne sredine u sektoru poljoprivrede i što veću upotrebu bioloških izvora energije. To je već uradio nekoliko desetina opština u Srbiji.

Potrebno je što brže **kompletiranje katastra poljoprivrednog zemljišta**, za rešavanje pitanja **denacionalizacije i restitucije**, kao i za stvaranje preduslova za otvaranje novih kreditnih linija za kupovinu zemljišta.

Da bi poljoprivrednici ovladali veštinama i znanjima neophodnim za profitabilno bavljenje agrarnom proizvodnjom kao biznisom, potrebno je podsticati **afirmaciju i reformu zadrugnog pokreta i autentičnog zadrugarstva** koje je u tradiciji našeg naroda. Zadruga su nosioci ekonomskog, socijalnog i kulturnog napretka seoskih sredina i mogu da ostvare znatan uticaj na kreiranje agrarne politike i suzbijanje monopola na tržištu poljoprivrednih proizvoda. Zbog toga treba ubrzati proces donošenja zakona o zadrugama. Da bi se počeli vraćati zadrugarstvu, jer samo udruženi mogu opstati mali proizvođači, Odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti je ukazao na taj problem i ponudio rešenje kroz štampanje publikacije – vodiča „Zašto i kako se organizovati u zadrugu“ u 50.000 primeraka. Cilj je bio da u svako selo stigne po 10 brošura. Treba podsticati osnivanje i strukovnih udruženja seljaka, kako bi se ojačala njihova pozicija u pregovorima sa prerađivačima i otkupljivačima.

Za stabilnost tržišta i prehrambenu sigurnost zemlje neophodno je osposobiti institucionalne **kapacite državnih Robnih rezervi**. Sistem agrarnih robnih rezervi treba da

čine dve *horizontalne komponente*: (a) stalne (strateške) i (b) stabilizacije (tržišne). Ova institucija trebalo bi da funkcioniše kao jedinstveni fleksibilan sistem za proizvodnju od interesa za tržište Srbije.

Osnovni pravci naučno-istraživačkog rada u funkciji razvoja poljoprivrede treba svrstati u tri grupe: (1) agroekološka istraživanja; (2) biotehničko-tehnološka, i (3) agroekonomska i ruralno-sociološka istraživanja. Produbljena agroekološka i biotehničko-tehnološka istraživanja u različitim regionima su veoma značajna, pre svega, za povećanje prinosa, kvaliteta proizvoda i ukupne proizvodnje, kao i za rejonizaciju poljoprivredne proizvodnje. Agroekonomska i ruralno-sociološka istraživanja, u uslovima tržišne orijentacije privrede, posebno su značajna zbog praćenja i usmeravanja intenzivnih procesa i posledica promena agrarne i socijalne strukture.

Sistem edukacije kadrova za potrebe agrobiznis sektora i ruralnog razvoja, od osnovnog (srednjeg) do visokog obrazovanja treba reformisati i putem specijalizacije i drugih oblika permanentnog usavršavanja stalno prilagođavati privredno-sistemskim uslovima, naznačenim i očekivanim promenama vlasničke i posedovne strukture, novim tehničko-tehnološkim rešenjima i marketing konceptu razvoja agroindustrijske proizvodnje.

Orijentacija na stvaranje vlastitih sorti i savremeni razvoj semenarstva, kao osnove razvoja poljoprivrede. Naučne institucije u Srbiji ostvaruju značajne uspehe u oblasti oplemenjivanja poljoprivrednog bilja (preko 1.500 novostvoreni sorti i hibrida), koje po rodnosti i kvalitetu spadaju u vodeće u svetu (posebno kukuruza, pšenica, sunčokret). Uspešan razvoj oplemenjivanja bilja treba da prati i intenzivan razvoj proizvodnje semena za domaće potrebe i za izvoz, s obzirom na već izgrađene savremene kapacitete za doradu semena, veoma povoljne zemljišno-klimatske uslove i veoma obučeni i stručni kadar. Znatne količine semena kukuruza, sunčokreta i pšenice, sadnog materijala, vinove loze i drugo, može se izvesti svake godine. Kao imperativ u razvoju poljoprivrede do 2020. godine treba staviti očuvanje velikih zemljišnih kompleksa i proizvodno-tehnoloških celina za proizvodnju i doradu selinske robe, u skladu sa standardima izo-

Neiskorišćeni resursi: Kanal Dunav-Tisa-Dunav

lacije i sprečavanja nekontrolisanog oprašivanja.

Specifičnosti geografskog položaja i klimatskog podneblja uslovi su izuzetno **veliku biološku raznovrsnost Srbije, kao bogat izvor prirodnih, autohtonih, genetičkih resursa, zaštita biodiverziteta i čuvanje genofonda**,

Neiskorišćeni resursi

Kanal Dunav – Tisa – Dunav najveći je i jedinstven hidrosistem u svetu, dug 986 kilometara, a neiskorišćava se za poljoprivrednu proizvodnju, ili je to veoma malo. Rečni tokovi se takođe veoma malo koriste za navodnjavanje. Od ukupnih obradivih površina, samo se navodnjava tek oko 1,2 odsto ili površina od oko 40.000 hektara.

je jedna od najvažnijih mera za planiranje i unapređenje biljne proizvodnje. Obnovom Zavoda za biljne i životinjske genetičke resurse i izgradnjom banke biljnih gena stekli bi se uslovi za pravilno i kvalitetno očuvanje biljnih i životinjskih genetičkih resursa.

Revitalizacija sela

Od izuzetne važnosti za Srbiju je stvaranje **uslova za revitalizaciju sela** kao nosioca poljoprivredne proizvodnje, što znači jačanje poljoprivrednog gazdinstva, bolje uslove za život i rad na selu, pomoć države u obrazovanju članova poljoprivrednih gazdinstava i zadruga i zaustavljanje migracije seoskog stanovništva u urbane centre. Jer, na prostorima SFRJ je za poslednjih pola veka iz sela u grad prešlo osam miliona ljudi. Za takav proces u svetu je bilo potrebno oko 150 godina.

Tako se stvaraju pretpostavke za ravnomeran regionalni razvoj Srbije, što treba podsticati posebnim programima podrške za marginalna poljoprivredna područja i staračka poljoprivredna gazdinstva.

Doslednim sprovođenjem programa razvoja poljoprivrede, prehrambene industrije i svestranog razvoja sela, savremena i industrijalizovana

poljoprivreda i prehrambena industrija bi predstavljala osnovu ubrzanog razvoja celokupne privrede i značajno doprinosila bržem razvoju ostalih grana industrije i infrastrukture.

Dohodak, posebno tržišnog proizvođača u poljoprivredi, trebalo bi da bude iznad proseka dohotka u ostaloj privredi (što je karakteristično za EU), jer je rad u poljoprivredi znatno teži i složeniji od rada u industriji.

Cilj je da bi već oko 2015. godine poljoprivreda u Srbiji trebalo da u potpunosti zadovolji domaću tražnju i da ostvari oko pet-šest milijardi dolara deviznog priliva od izvoza. Do 2020. godine, poljoprivreda u Srbiji bi trebalo da zadovolji domaću tražnju na višem i kvalitetnijem nivou i obezbedi devizni priliv od oko 10 milijardi dolara. To upućuje na zaključak da kao zemlja možemo i moramo biti stalni izvoznik poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, najmanje u vrednosti šest milijardi dolara, već narednih godina. Ono što je realno, mogli bi do 2020. godine izvoziti i to:

- **Milion tona pšenice**
- **Tri miliona tona kukuruza**
- **250.000 tona šećera,**
- **100.000 tona ulja**
- **Voća, povrća u vrednosti od oko 400 miliona dolara**
- **Žive stoke i mesa u vrednosti od 250 miliona dolara**
- **Vina i žestokih pića u vrednosti od 50 miliona dolara**
- **Duvana u vrednosti od 20 miliona dolara**

Značajan deo deviznog priliva bi se angažovao za dalju modernizaciju poljoprivredne proizvodnje, prerađivačku industriju, navodnjavanje, odvodnjavanje, jačanje gazdinstava i školovanje proizvođača. U seoskim sredinama moglo bi da bude locirano oko 35-40 industrijskih delatnosti vezanih za poljoprivredu, gde bi bila otvorena nova radna mesta za veći broj raspoložive radne snage sa sela, a gradovi bi prestali da budu prenaseljeni, sa socijalnim problemima. Na poslovima izvozno orijentisane proizvodnje visoko vredne hrane, proizvodnje junećeg mesa,

plantažne proizvodnje lekovitog bilja, proizvodnje povrća u plastenicima, zatim, seoskom turizmu, kao i na berzanskim poslovima u prodaji cveća i povrća, moguće je već narednih godina uposliti 200.000 radno aktivnog stanovništva.

Istovremeno, u ostalim delatnostima industrije, zdravstvu, obrazovanju i uslužnom sektoru (trgovina i seoski turizam) bio bi angažovan deo aktivnog stanovništva. Na taj način, uslovi života bi se značajno izjednačili sa uslovima života u gradu, a orijentacija prema selu i poljoprivredi bi bila privlačnija za mlade, školovane kadrove.

Da bi sve ovo postigli u Srbiji postoje povoljni prirodni uslovi za raznovrsne poljoprivredne proizvodnje. Ona se nalazi na najpovoljnijem području severne geografske širine, sa četiri godišnja doba i četiri klimatska područja, veoma pogodna za poljoprivrednu proizvodnju.

U Srbiji je odnos šumske i poljoprivredne površine (39:61 odsto) takođe povoljan i iznad je odnosa u Evropi, što je takođe velika prednost za uspešan razvoj poljoprivredne proizvodnje. Međutim, dobar deo poljoprivrednog zemljišta je zakišeljten, kao rezultat nekontrolisane upotrebe hemijskih sredstava, a u Vojvodini je zaslanjen. To sve umanjuje proizvodne mogućnosti, a povećava troškove proizvodnje. Potrebne su određene agrotehničke mere za popravljavanje zemljišne strukture – kalcifikacije, veća upotreba organskog đubriva...

Vodni režim je takođe povoljan, ali nedovoljno iskorišćen. Kanal Dunav – Tisa – Dunav najveći je i jedinstven hidrosistem u svetu, dug 986 kilometara, a neiskorišćava se za poljoprivrednu proizvodnju, ili je to veoma malo. Rečni tokovi se takođe veoma malo koriste za navodnjavanje. Od ukupnih obradivih površina, samo se navodnjava tek oko 1,2 odsto ili površina od oko 40.000 hektara. Možda i malo više, ponajviše 15.000 hektara, koliko ima plastenika i staklenika, a u njima nema proizvodnje bez navodnjavanja. Te navodnjavane površine nisu registrovane.

(Autor je član Odbora za selo Srpske akademije nauka i umetnosti)

Proizvodnjom povrća u plastenicima može se uposliti velik broj radno aktivnog stanovništva

Srbija gubi tržište EU za izvoz bebi bifa

Koliko je loša situacija u stočarstvu u Srbiji, govori podatak da je izvoz "bebi bifa" sa nekadašnjih 30.000 tona, sa koliko je Srbija učestvovala u ukupnom izvozu SFRJ, smanjen pedeset puta. Ove godine, najavljuju stručnjaci, biće zanemariv

Sekretar Odbora za poljoprivredu u Privrednoj komori Srbije (PKS) Nenad Budimović izjavio je Tanjugu da je kvota za "bebi bif" - 8.800 tona, a da je prošle godine iskorišćeno samo 10 odsto, odnosno izvezeno je svega 650 do 700 tona.

"To je rezultat dugogodišnje loše situacije u stočarstvu, koja se reflektovala i na izvoz junećeg mesa", kazao je Budimović.

Srbija od 1996. ima dozvolu za izvoz junetine u EU - kvota za izvoz "bebi bifa" na to tržište najpre je bila 10.000 tona, pa je smanjena zbog toga što taj kontingent nikada nije ostvaren.

Prema rečima Budimovića, Srbija je izgubila zahtevna tržišta za izvoz, kao što je Italija i Grčka, i sada je teško vratiti se na njih.

On je ocenio da strategijom poljoprivrede koja obuhvata stočarstvo, treba regulisati tu vrstu proizvodnje i očekivati poboljšanje.

"Stočarstvo je grana koja ima

vrlo spori obrt, posebno u govedarstvu i uzgoju govedeg mesa. Tov traje oko 12 meseci i toliko vremena se ulaže u jedan proizvod, a ne zna se šta će se dobiti kao rezultat tog ulaganja", dodao je Budimović.

On je podsetio da Srbija ne može da izvozi svinjsko meso, već samo proizvode termički obrađene, a to su niže kategorije, kao što su parizer i viršle.

Nekadašnja SFRJ je devedesetih godina izvozila 50.000 tona "bebi bifa", od čega je plasman iz Srbije bio 30.000 tona.

U PKS su ukazali i da je za ispunjavanje sadašnje kvote potrebno da Srbija ima 100.000 grla goveda, a taj broj grla sada iznosi 15.000 do 20.000.

Pad proizvodnje govedeg mesa nastavljen je i u prvih šest meseci 2013, i iznosio je 35,7 odsto.

U istom periodu iz Srbije je izvezeno govedeg mesa u vrednosti od 128.060 dolara, dok je uvezeno tog mesa za 445.976 dolara. Od

Foto: RTV (Svetozar Gunić)

januara do juna prošle godine u Srbiju je uvezeno govedeg mesa za 437.696 dolara, dok je vrednost

izvoza te vrste mesa iznosila 47.465 dolara.

Udeo govedarstva u ukupnoj

stočarskoj proizvodnji u prošloj godini iznosio 43 odsto.

Izvor: Tanjug

<p>ДОО ветеринарска станица САВА СРЕМ</p> <p>Лаћарак</p>	<p>Лаћарак, 022/670-750, ул. 1. Новембар 266 Др. вет. мед. Радован Цикуша и Др. вет. мед. Ненад Раичевић</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Лечење - Вакцинација - Вештачко осемењавање - Превентива - Трихиноскопија - Продаја пилића - Сточна храна - Премикси - Лекови 	
	<p>Сремска Митровица, 022/618-020, ул. Петра Прерадовића 80 Др. вет. мед. спец. Миленко Перић</p>		
	<p>Мартинци, 022/ 668-387, ул. Војвођанска 9 Др. вет. мед. спец. Сава В. Шарац</p>		
	<p>Чалма, 022/685-600, ул. Победа 24 Др. вет. мед. Милорад Кевећ</p>		
	<p>Велики Радинци, 022/660-230, ул. Моше Пијаде 7 Др. вет. мед. Наташа Секулић</p>		

VETERINA

DOBROBIT ŽIVOTINJA, PROPISI, PRAVA I OBAVEZE

Briga o životinjama, odgovornost ljudi

Postupati u skladu sa zakonskim propisima o dobrobiti životinja jeste naša obaveza, ali odgovornost ljudi možda je još i veća

Dr Vet. Med. Srđan Kozlina

Prava i obaveze

Da drži i uzgaja životinje ima lica koje ispunjava uslove za držanje i uzgoj životinja. Obaveza svakog lica je da brine o životinjama, a naročito o životinjama čiji opstanak zavisi neposredno od njega. Obaveza svakog lica koje povredi životinju je da joj pruži prvu pomoć, kao i da obezbedi pružanje pomoći od strane stručnog lica, doktora veterinarske medicine.

Vlasnik, odnosno držalac životinje dužan je:

1) da prema životinji postupa sa pažnjom dobrog domaćina i da obezbedi uslove za držanje i negu životinja koji odgovaraju vrsti, rasi, polu, starosti, kao i fizičkim, biološkim i proizvodnim specifičnostima i osobinama u ponašanju i zdravstvenom stanju životinje;

2) da blagovremeno obezbedi pomoć veterinaru ako je životinja obolela, pri porođaju životinje, kao i zbrinjavanje bolesne, povređene i iznemogle životinje.

Vlasnik, odnosno držalac životinje odgovoran je za život, zdravlje i dobrobit životinje i mora da preduzme sve neophodne mere kako bi obezbedio da se životinji ne nanosi nepotreban bol, patnja, strah i stres, odnosno povreda.

Držanje, uzgajanje i promet životinja

Životinje se mogu držati, uzgajati i stavljati u promet u proizvodne svrhe u objektima koji ispunjavaju uslove za dobrobit životinja u pogledu prostora za životinje, prostorija i opreme. Lica koja se bave držanjem, uzgajanjem i prometom životinja u proizvodne svrhe obavezni su da vode evidenciju koja se naročito odnosi na kretanje, ishranu i lečenje životinja.

Domaće životinje o kojima čovek vodi brigu su: kopitari i papkari, psi, mačke, ukrasne i egzotične ptice, kućni, živina, golubovi, pčele.

Pas je čovekov najbolji prijatelj

U današnje vreme, pogotovo u gradovima, sve više ljudi se odlučuje za kućne ljubimce, pse i mačke. U objektima višeporodičnog stanovanja u jednom stanu mogu da se drže najviše jedan pas i jedna mačka, a njihov mladac najduže do četiri meseca starosti; a u dvorištima najviše dva psa i tri mačke. Vlasnik, odnosno držalac kućnog ljubimca dužan je da obezbedi istom brigu, negu i smeštaj u skladu sa vrstom, rasom, polom, starošću, kao i fizičkim i biološkim specifičnostima i potrebama u ponašanju i zdravstvenom stanju kućnog ljubimca. Dužnost vlasnika je da spreči rađanje neželjenih kućnih ljubimaca i to oneomogućavanjem kontakta mužjaka i ženke i primenom kontracepcije, kastracije i sterilizacije ženke. Ako držalac kućnih ljubimaca nije u mogućnosti da se dalje brine o njima, dužan je da im obezbedi odgovarajući smestaj. Napuštene i izgubljene životinje, životinje čiji vlasnici, odnosno držaoci ne mogu više da se brinu o njima, te životinje koje su u opasnosti, smeštaju se u prihvatilište. Životinja koja je smeštena u prihvatilište može se pokloniti, ako je vlasnik, odnosno držalac ne preuzme u ruku.

Akcija

Poklanjanje kućnih ljubimaca, naročito štenadi i mačića je pre svega human i opravdan gest. Svaki dan se uključuje sve više naših sugrađana, a naročito su zainteresovana deca. Mali štampani letak sa slikom odabrane životinje i brojem telefona, koji će potom naći svoje mesto na oglasnim tablama predviđenim za takvu vrstu oglasa, najmanje je što možemo učiniti za ove predivne životinje.

Dobrobit životinja je naša obaveza, a možda još i veća odgovornost.

Veterinar

Obavlja stručno i profesionalno svoj odgovoran posao, uvek spreman da izađe u susret vlasnicima, odnosno držaocima životinja, sve u skladu sa propisima i dobrom veterinarskom praksom, vodeći računa o dobrobiti životinja, kao važnom preduslovu za uspešnost rada, na obostrano zadovoljstvo. Danas, upoznavanje šire javnosti sa potrebom pravilnog postupanja sa domaćim životinjama, samo je jedan od zadataka koji je postavljen pred veterinarsku struku.

Berba grožđa

Prof. dr Nada Korać
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo
hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Berba stonog grožđa se mora obavljati veoma pažljivo, najbolje u jutarnjim satima dok još nije previše zagrejano - U berbi vinskog grožđa treba paziti da se što manje ošteti pokožica. Transport grožđa do mesta prerade ne sme trajati dugo, a prerada se mora obaviti istog dana kad je grožđe ubrano

Grožđe se bere u tehnološkoj zrelosti, to jest kad je najpogodnije za određenu namenu. Za određivanje optimalnog momenta berbe potrebno je pratiti dinamiku sazrevanja grožđa. Tokom sazrevanja refraktometrom se može kontrolisati nakupljanje šećera u grožđu.

Na malim površinama i stono i vinsko grožđe se beru ručno. Berba stonog grožđa se mora obavljati veoma pažljivo, najbolje u jutarnjim satima dok još nije previše zagrejano. Grozdove treba pažljivo prihvatiti da se ne bi oštetio peljak i odlagati u pliće prihvatne sudove. Ako je grožđe namenjeno za prodaju, ono se mora klasirati u vinogradu i pakovati u plitke gajbice ili specijalnu ambalažu. Kod nas se kao stono često prodaje i vinsko grožđe, a pakuje se u običnim drvenim gajbicama, dok se u zemljama velikim proizvođačima stonog grožđa posebna pažnja posvećuje ambalaži i kvalitetu stonog grožđa (slika 201).

Berbu vinskog grožđa takođe treba obavljati pažljivo kako bi se što manje oštetila pokožica. Transport grožđa do mesta prerade ne sme trajati dugo, a prerada se mora obaviti istog dana kad je grožđe ubrano. Ako je grožđe oštećeno u transportu, zgnječeno ili ostavljeno da prenoći, podložno je spontanom

Slika 201. Kardinal – klasiran u vinogradu (N. Korać)

početku vrenja i razvoju nepoželjnih mikrobioloških procesa, što značajno umanjuje kvalitet vina.

Prerada grožđa

Najveća količina proizvedenog grožđa se preradi u vino koje je Luj Paster nazvao najzdravijim i najhigijenskim pićem. Za proizvodnju vina neophodna je odgovarajuća oprema, ukopan podrum ili prostorije iznad površine zemlje sa rashladnim uređajima, tako da se može tokom cele godine održavati konstantna temperatura od 8–12 °C. U vinskom podrumu (slika 202) se ne smeju čuvati drugi proizvodi (krompir, jabuke, luk i sl.). Podrum mora imati ventilaciju, zatim tekuću vodu radi pranja sudova, opreme i održavanja higijene, a takođe i dobro regulisan odvod otpadne vode (Paunović, Daničić, 1967; Polak, Jović, 1979).

Spravljanje belih vina

Kvalitet vina ne zavisi samo od osobina sorti nego i velikog broja drugih faktora. Grožđe mora biti zdravo, obrano u tehnološkoj zrelosti i prerađeno po optimalnoj tehnologiji. Za preradu grožđa ubranog sa manjih površina dovoljna je jednostavnija oprema. Neophodna je

ručna ili manja električna muljača, ručna ili električna-hidraulična presa, prenosna pumpa, creva, taložne cisterne, prohromske cisterne odgovarajućih zapremina, drvena burad (barik), stakleni baloni za pretakanje ili kupažu vina, uređaj za filtriranje vina i sitnija neophodna oprema.

Prvi korak u spravljanju belih vina je *muljanje grožđa* (slika 203). Ono se mora obaviti na takav način da se što manje izgnječi i izlomi peteljkovina i semenke u bobicama. To se postiže podešavanjem razmaka između valjaka muljače.

Posle muljanja odmah sledi *odvajanje tečnog dela* – šire od čvrstih ostataka – kljuka. Izmuljano grožđe se stavlja u ručne cednice ili električne – hidraulične cednice (slika 204).

Taloženje šire se obavlja u odgovarajućim sudovima. Ako se prerađuje mala količina grožđa (10–50 kg), dovoljno je ocedenu širu sipati u balone, a ako je količina prerađenog grožđa veća, za taloženje šire se koriste plastične ili metalne cisterne. Šira se obavezno mora sumporisati dodavanjem 10-postotnog rastvora vinobrana (1 ml rastvora na 1 l šire ako je grožđe bilo zdravo ili 2 ml rastvora ako je grožđe bilo delimično trulo). Taloženje šire traje 24 sata.

Nakon taloženja bistra šira se prebacuje u sudove za vrenje (baloni, cisterne, burad). Sudovi za vrenje mogu biti napunjeni do 2/3 svoje zapremine jer će za vreme burnog vrenja doći do stvaranja pene i kipežja. *Dodaje se bentonit (klarol)* koji služi za bistrenje vina. Na 1 l bistre šire dodaje se 10 ml 10-postotnog rastvora klarola.

Zatim se šira zasejava selekcionisanim kvascem koji se kupuje u specijalizovanim prodavnicama i priprema prema uputstvu. Sada se već mogu kupiti kvasci za različite sorte i određene tipove vina. Potrebno je 20 ml razmnožene kulture kvasca na litar šire.

Kada počne burno vrenje, na sudove se *postavljaju odgovarajući vranjevi (brbotaljke)* koji treba da spreče kontakt vazduha sa širom koja previre, a omogućavaju izlazak ugljen-dioksida. U prostoriji gde se odvija vrenje optimalno je da temperatura bude od 17–20°C.

Slika 202. Savremeni podrum (N. Korać)

Velike sudove treba rashladivati u toku burnog vrenja, dok kod malih sudova ne postoji opasnost od pregrejavanja.

Posle nekoliko dana burnog vrenja sledi tiho vrenje. Aktivnost kvasca se postepeno smanjuje jer su utrošili skoro sav šećer za svoju ishranu i stvoren je alkohol, tako da nema više uslova za njihovo razmnožavanje. Oni se polako talože na dno suda, kao i grublje čestice, i vino se polako bistri. Ovaj proces traje 7–10 dana.

Po završetku vrenja vino treba *pretočiti*, to jest, odvojiti od taloga. Pri pretakanju se vino sumporiše sa 1 ml vinobrana po litru vina. Zatim sledi drugo pretakanje koje se može obaviti kroz 2–4 meseca. Za to vreme se odvija fino bistrenje i stabilizacija vina. Vino se može rastakati u boce posle drugog pretakanja, ali je bolje kasnije. Za rastakanje vina danas postoji savremena oprema malih kapaciteta prilagođena potrebama manjih gazdinstava.

Spravljanje crvenih vina

Sve operacije su slične kao kod spravljanja belih vina ali treba obratiti pažnju na neke specifičnosti. Ako se prerađuje manja količina crnog grožđa, treba odvojiti bobice od peteljkovine pre muljanja. Ako

je količina grožđa za preradu veća, neophodno je da se koristi muljača sa odvajanjem peteljkovine. Kljuk se sumporiše kao i pri proizvodnji belih vina kako bi se uništili divlji kvasci i štetne gljivice. Zasejavanje kljuka kvascima vrši se kroz 24 sata. Klarol se ne upotrebljava jer vezuje za sebe i deo bojenih i aromatičnih materija.

Kada otpočne burno vrenje, kljuk se obavezno mora mešati i potapati, bar dva puta na dan. Ako se zanemari ova operacija, kljuk ispliva na površinu, stvara se klobuk (šešir), koji je pogodna sredina za razmnožavanje raznih štetnih mikroorganizama kao što su sirćetne bakterije. Može doći do kvarenja celokupne količine kljuka. Dalje operacije se izvode slično kao kod proizvodnje belih vina.

Pre flaširanja potrebno je da crveno vino prođe proces jabučno-mlečne fermentacije, spontano ili isprovocirano, u cilju snižavanja sadržaja kiseline i stabilizacije.

Barik vina

Specijalni tip vina tzv. "barik" dobija se od crnih ili belih sorti doradom i čuvanjem vina u hrastovim buradima (slika 207) određeno vreme. Ovaj tip vina se danas posebno ceni i vrednuje u svetu i kod nas.

Slika 204. Hidraulična – električna cednica (presa) (N. Korać)

Slika 207. Hrastovo bure – barik (N. Korać)

Slika 203. Električna muljača za grožđe (N. Korać)

PRED SETVU ULJANE REPICE (2)

Od izbora sorte i zaštite useva do žetve

Smanjenju pojave korova, insekata i bolesti doprinose i agrotehničke mere kao što su plodored, prostorna izolacija, dobro izbalansirano đubrenje i izbor kvalitetnog sortimenta

Zaštita od korova

Primena herbicida u jesen, na dobro pripremljenim, nezakorovljenim poljima po pravilu može izostati. Deo korova, ako i preostane, propašće usled izmrzavanja. Na zakorovljenim tablama neophodna je primena herbicida, uvažavajući spektar korova koji se pojavljuje, ali i uputstva proizvođača za primenu, kvalitetno podešenu prskalicu itd.

Zaštita od štetnih insekata i glodara

Uljana repica je biljna vrsta koju napada veći broj štetočina. U jesenjem delu vegetacije ekonomski značajne štete mogu naneti: repičina lisna osa, crna repičina pipa, crvenoglavi repičin buvač i razne druge vrste buvača. One oštećuju tek ponikle biljke i kasnije razvijenu lisnu masu, te često dovode do smanjenja sklopa, a ponekad i do potpunog uništavanja. Smanjenje brojnosti ove grupe štetočina, pa i potpuno suzbijanje se izvodi setvom semena tretiranog insekticidima. Za ovu svrhu mogu se koristiti preparati na bazi tiametoksama i imidakloprida. Po pravilu je ovaj vid zaštite i dovoljan, osim u slučaju prevelikog broja repičine lisne ose, kada je potrebno izvesti i dodatno tretiranje.

U proleće se po agresivnosti ističu repičin sjajnik, kao i neke vrste pipa. Repičin sjajnik oštećuje pupoljke, a pipe stabljike, lisne drške i ljuške. Hemijski tretman treba usmeriti na suzbijanje sjajnika, pri čemu se umanjuje i brojnost ostalih štetočina. Tretiranje se izvodi kada se u fazi butonizacije utvrdi u proseku najmanje 1,5-2 sjajnika po biljci. Pored pomenutih

štetočina na uljanoj repici povremene štete mogu prouzročiti i gusenice podgrizajućih sovića u jesenjem periodu i razne vrste glodara (hrčak, voluharice i dr.) tokom čitave vegetacije.

Zaštita od bolesti

Na biljkama uljane repice mogu se pojaviti i plamenjača, mrka pegavost, suva trulež, bela trulež i dr. koje obično ne predstavljaju značajniji problem, a njihova intenzivnija pojava u pojedinim godinama zahteva primenu odgovarajućih fungicida.

Smanjenju pojave korova, insekata i bolesti doprinose i agrotehničke mere kao što su plodored, prostorna izolacija, dobro izbalansirano đubrenje i izbor kvalitetnog sortimenta.

Žetva

Specifičnost uljane repice jeste da uglavnom neujednačeno dozreva i relativno brzo prezri što za posledicu ima raspucavanje ljuški i rasipanje semena po polju. Takvo seme je pored finansijskog gubitka i potencijalni sekundarni korov u usevu koji dolazi iza uljane repice, što svakako ne treba zanemariti. Žetva uljane repice se obavlja u tehnološkoj zrelosti, kada vlaga u zrnu padne ispod 15%. Usev je tada obično žućkasto smeđe boje, listovi osušeni, ljuške na bočnim granama uglavnom smeđe, a na glavnoj osi sivo smeđe. Seme je uglavnom smeđe boje i tvrdo. Povećana vlaga ima za posledicu dosušivanje što predstavlja dodatan trošak, a i kvalitet ulja je smanjen. U žetvi se koriste žitni kombajni sa posebnim adaptacijama. Poželjna je upotreba bočnog vertikalnog razdeljivača prohoda ili, još bolje, vertikalne kose kao razdeljivača prohoda. Broj obrtaja bubnja treba da bude što je moguće manji, ispod 500 obrtaja u minuti, a sita treba da budu prečnika 3,5-5,0 mm. Jačina vetra se određuje u zavisnosti od vlage zrna.

Dr Ana Marjanović Jeromela,
dr Radovan Marinković,
dr Sreten Terzić,
Mr Petar Mitrović, dipl.ing –
master Željko Milovac
Institut za ratarstvo
i povrtarstvo, Novi Sad

Druge mogućnosti i benefiti

Postoje i brojne druge prednosti gajenja uljane repice. Oziroma uljana repica, kao i druge ozime biljne vrste, izbegava period letnjih suša i visokih temperatura, koje u su u poslednjoj deceniji u više godina dovele do strahovitog gubitka prinosa i prihoda na gazdinstvima.

Posmatrajući agrohemijski aspekt, kod uljane repice se od ukupnog sadržaja kalijuma u biljci samo 1/5 nalazi u zrnu, dok se ostatak nalazi u stablu, granama, ljuškama i lišću. Zaoravanjem žetvenih ostataka zemljište se obogaćuje organskim kalijumom, tj. sprečava se iznošenje, pa uljana repica predstavlja odličan preduzev za kaliofilne biljke poput krompira, mrkve i paradajza.

Sa aspekta plodoreda gajenje uljane repice takođe daje brojne mogućnosti. Kod nas se seje u prvoj polovini septembra, a vršidba se obavlja krajem juna u zavisnosti od klimatskih uslova. Setva se obavlja u vremenskom periodu kada u polju ima malo radova (berba kukuruza, vađenje šećerne repe, izuzev suncokreta se obavlja krajem septembra i tokom oktobra), što predstavlja prednost za organizaciju rada na gazdinstvu. Rano skidanje

Uljana repica izuzetno medonosna biljka

useva omogućuje dobru pripremu zemljišta za naredne useve ili postrnu setvu nekih ratarsko-povrtarskih biljaka (krastavac kornišon, mrkva, cvekla, kukuruz šećerac ili silažni kukuruz, itd).

Takođe, uljana repica je poznata kao izuzetna medonosna biljka. Prema literaturnim navodima u povoljnim godinama sa jednog hektara se može dobiti od

100-150 kg meda. Med od uljane repice spada u prvu klasu po kvalitetu. Pored meda, za pčelare je interesantna kao prva paša, a zbog ogromne količine polena dolazi do ubrzanog razmnožavanja i jačanja društava. Polen se koristi i u farmaceutskoj industriji za spravljanje lekova koji se koriste za preventivu i lečenje mnogih oboljenja.

Prednosti gajenja uljane repice

Proizvodnja uljane repice u svetu raste iz godine u godinu, što je posledica povećane potražnje prvenstveno prerađivačke industrije. Prerada ulja ove biljke u pogonsko gorivo - biodizel i njegova šira upotreba je do pre petnaestak godina delovala kao daleka budućnost,

Obnovljivi izvori: biodizel kao pogonsko gorivo

a danas je neizostavan deo prerađivačke industrije. Svakodnevno raste broj mašina koje koriste ovu vrstu goriva uz mešanje sa običnim dizelom. S obzirom na nestabilnost cene nafte na svetskom tržištu i njen rast, goriva dobijena iz obnovljivih izvora zauzimaće sve veći udeo.

Danas se ova biljka gaji na oko 35 miliona hektara. Najveći proizvođači u svetu su Kina,

Indija, Kanada, Australija, a u Evropi Nemačka, Francuska, Češka i u novije vreme Ukrajina. Do kraja 20. veka gajenje uljane repice kod nas je bilo sporadično, ali se od 2000-te godine i u Srbiji se javlja zainteresovanost proizvođača i otkupljivača. Ove promene, na žalost, ipak ne prate evropske trendove i zastupljenost ovog useva u našim atarima nije ni blizu one u nekim drugim zemljama.

Sortiment

Dobar izbor kvalitetnih NS sorti uljane repice

Institut za ratarstvo i povrtarstvo raspolaže sa dovoljnim količinama semena sorti: Slavica, Zlatna i jasna za predstojeću setvu.

Slavica je sorta ozime uljane repice (*Brassica napus* L.) iz grupe "00". Masa 1000 semena je 4,3 g. Dužina vegetacije je 284 dana. Posедуje visok genetski potencijal za prinos semena – preko 4,7 t/ha, a prosečan sadržaj ulja u semenu je 45%. Ozima sorta sa niskim sadržajem eruka kiseline i glukozinolata. Sorta visoke toleratnosti na niske temperature. Ulje joj je pogodno za ljudsku ishranu, a kod upotrebe ostataka posle ceđenja za ishranu domaćih životinja.

Zlatna je sorta ozime uljane repice (*Brassica napus* L.), iz grupe "00". Masa 1000 semena je

3,9 g. Dužina vegetacije je 284 dana. Posедуje visok genetski potencijal za prinos semena – preko 4,5 t/ha, a sadržaj ulja u semenu je oko 44%. Dobro podnosi niske temperature. Ulje joj je pogodno za ljudsku ishranu, a ostaci posle ceđenja za ishranu domaćih životinja.

Jasna je sorta ozime uljane repice (*Brassica napus* L.) iz grupe "00". Masa 1000 semena je 3,4 g. Dužina vegetacije je 280 dana. Posедуje visok genetski potencijal za prinos semena – preko 5 t/ha, a prosečan sadržaj ulja u semenu je 41%. Ozima sorta sa niskim sadržajem eruka kiseline i glukozinolata. Dobro podnosi niske temperature. Ulje joj je pogodno za ljudsku ishranu, a kod upotrebe ostataka posle ceđenja za ishranu domaćih životinja.

U čast Probu i vinovoj lozi

Manifestaciju je otvorio prestolonaslednik Aleksandar II Karađorđević sa svojom porodicom: princezom Katarinom i sinom Filipom

U čast imperatora Marka Aurelija Proba i ove godine u Carskoj palati u Sremskoj Mitrovici članovi Udruženja poštovalaca vina „Marcus Aurelius Probus“ organizovali su, treći put za redom, internacionalnu manifestaciju „Zlatni dan vina carski“. Ovogodišnja manifestacija okupila je tridesetak vinarija iz svih krajeva zemlje i regiona. Po prvi put ove godine organizator je dodelio i priznanje za doprinos vinskoj kulturi - Probavu povelju i zlatnik, koji

su uručeni profesoru dr **Nebojši Markoviću**, za njegov doprinos u podizanju zasada hilendarskih vinograda. Profesor je na poklon od Udruženja dobio i sliku **Jadranke Dimitrijević** iz Ulice slikara. Drugo priznanje - Probav srebrnjak koji se dodeljuje najboljem izlagaču i sliku **Biljane Braunštajn**, dobila je vinarija „Brestovački“ iz Erdevika.

Ovogodišnji „Zlatni dan vina carski“ otvorio je prestolonaslednik **Aleksandar II Karađorđević** sa svojom porodicom princezom **Ka-**

tarinom i sinom **Filipom**, u prisustvu predstavnika Grada, zamenika gradonačelnika Sremske Mitrovice **Tomislava Jankovića**, organizatora Udruženja poštovalaca vina „Marcus Aurelius Probus“ na čelu sa **Ivanom Tatićem**, Udruženja „Kraljevina Srbija“ iz Sremske Mitrovice i Srpske pravoslavne crkve.

- Mojoj porodici i meni je veoma drago što smo večeras ovde sa vama. „Zlatni dan vina“ postaje tradicionalan događaj kojim Sremska Mitrovica obeležava svoju antičku tradiciju carskog grada rimske imperije. Ovaj lepi međunarodni festival ponovo je okupio vinare i ljubitelje vina iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije

Velika posećenost manifestacije

Najbolji izlagač - Vinarija „Brestovački“ iz Erdevika

Prestolonaslednik degustira vina

i Italije. Pored toga što značajno doprinosi širenju kulture gajenja vinove loze na našim prostorima, on je i odličan primer kako se Srbija predstavlja u najboljem svetlu i učvršćuje prijateljske veze sa drugim zemljama - rekao je prestolonaslednik Aleksandar II Karađorđević prilikom otvaranja manifestacije.

Nakon toga, princeza Katarina i princ Filip zajedno sa prestolonaslednikom obišli su štandove izlagača i degustirali vina.

U muzičkom delu programa učestvovali su učenici Muzičke škole „Petar Krančević“ iz Sremske Mitrovice, hor „Vivak“ i bend „Los profesors“, a izložbu za posetioce upriličili su slikari **Dragan Martinović** i **Miroslav Munižaba**, kao i umetnici iz mitrovačke Ulice slikara.

S. Mihajlović
Foto: M. Mileusnić

SUSRETI U RUMI

Uspeh - uz 24 sata rada

Recept za uspeh Klanice "Sremac as" iz Vojke - Kako radi Udruženje žena u Vognju

Nedavno održana privredno-turistička manifestacija "Rumfestu" u Rumi bila je povod za mnogobrojne susrete, manje ili više kreativne, tek - uvek po nečemu nove i zanimljive. Predmet našeg interesovanja bile su dve različite sredine, Voganj i Vojka, dve različite delatnosti - mesna industrija i slatki kolači, ali, ono što ih povezuje svakako je rad, u prvom slučaju dobrovoljni i humanitarni, u drugom - danonoćni.

Udruženje žena "Voganj" nema dug staž, osnovano je pre 13 godina. U ovoj skupini je za sada dvadesetak članica, ali je sve veće interesovanje mladih da se pridruže "Voganjušama". Predsednica društva **Mira Vulin** priča nam da su pored druženja i negovanja sremačke tradicije u pripremanju hrane, posebno starinskih sremskih kolača, njihove delatnosti često i humanitarnog karaktera, posebno kada su u pitanju deca bez roditelja smeštena po raznim adekvatnim ustanovama.

-Na ovu manifestaciju donele smo "Sremski kolač" koji na svoj način, po bogatstvu motiva, govori o Sremu i njegovim običajima. Pored toga, potrudile smo se da napravimo kolače koji se retko mogu naći na savremenim trpezama, tu su carigradska torta, kolač na kurzovini, breskvice, vanilice, štrudla s makom, salčići, gibanica sa sirom ali i sa višnjama, drugim rečima, ovo je "slatki Srem".

Iz Vojke: majka i ćerka na istom poslu

Bio je to, po ugledu na Boru Stankovića i Vranje, sremački vapaj "Staro, staro mi dajte", a da sve slatko traje kratko, uverili smo se na licu mesta - već posle nekoliko sati, štand Voganjuša bio je prazan - posle kobasica, kulena i vina, ovi kolači bili su očigledno kruna uživanja na "Rumfestu".

U neposrednoj blizini žena iz Vognja bio je štand Klanice "Sremac as" iz Vojke. Mirisom, izgledom, a i ukusom, mamili su sveži čvarsci,

dimljeni sir, pršut, kobasice, kulen, slanina... Reč je o preradi mesa, a ove Vojčane poznaju na Banjici, na tezgama po Beogradu kao što su Kalenić, Cvetkova i Bajronova pijaca. Klanica postoji 17 godina, uspešno posluje, a u poslu je - cela porodica: otac **Slavko Čurčin**, mama **Vesna**, ćerka **Sandra**, student ekonomije, sin **Lazar**, a po svemu sudeći u ovom mesnom biznisu ostaće i budući zet **Darko Petrić** iz Indije, po zanimanju konobar. Kažu - ovo

Udruženje žena iz Vognja u Rumi

je odlična kombinacija, majstor za htranu plus ekspert za piće, šta od toga može biti bolje?

O tajni uspeha ove Klanice u Vojki za naš list govori Sandra Čurčin, budućnost ovog malog ali već nadaleko poznatog kolektiva:

-Kao što vidite, prodaja ide dobro. Najbolje se prodaju čvarci, 800 dinara po kilogramu, na drugom mestu je slanina. Mesečno proizvedemo dve-tri tone ovih proizvoda, pa to puta deset mese-

ci. Jasno je - da bi se opstalo, i uspelo, mora da se radi 24 sata, sve na smenu. Teško je, ali je i sve teže prodati robu - ljudi sve manje mogu da kupuju. Ja studiram ekonomiju, ali ću ostati u ovom poslu - teško ću naći posao u struci. Imamo 40-tak radnika, mesara, majstora za preradjevine, trgovaca. Nadamo se da je ova kriza prolazna, idemo dalje, biće bolje...

K. Kuzmanović

MARADIK • U POSETI GAZDINSTVU RATKOVIĆ

Voćarstvo kao razvojna šansa

Oko 13 000 stabala šljive dalo više nego zadovoljavajući rod. Jedini problem nedostatak vode za navodnjavanje poručuje voćar iz Maradika

Na blagim padinama Fruške gore 10 kilometara zapadno od Inđije vekovima leži malo selo Maradić. Oko 80 posto stanovništva bavi se poljoprivredom i to duvanom, voćarstvom i vinogradarstvom pa je uzgoj raznih sorti voća slika koju možete videti u atarima ovog sremskog sela. I **Jovan Ratković** jedan je od poljoprivrednika čije imanje se prostire na oko 32 hektara zemlje na kojoj uzgaja pre svega šljive, zatim trešnje i kajsijske. Kako kaže poljoprivredom je počeo da se bavi pre nešto više od šest godina i jedan je od retkih paora koji su zadovoljni svojom proizvodnjom.

Jovan Ratković voćar

-Moj otac se godinama bavio poljoprivredom, pa kada sam rešio da promenim delatnost logično je bilo da nastavim porodičnu tradiciju. Krenuo sam sa malom parcelom, ali sam u međuvremenu počeo da uvećavam zemljište, tako da danas imam oko 13 000 stabala šljive. Prošle godine sam zasadio na osam hektara trešnju i na dva jutra kajsijsku - kaže Jovan Ratković i dodaje da je ovo podneblje izuzetno dobro za uzgoj voća. On ističe da je puno putovao po inostranstvu i video kako se u mnogo lošijim uslovima ali uz pomoć novih tehnologija dobija kvalitetan rod, pa je rešio da iskoristi kvalitetno zemljište koje postoji kod nas.

-Bio sam u mnogim zemljama, ali bih mogao navesti primer Slovačke. Oni imaju daleko nekvalitetnije zemljište, ali sam video kako uz podršku države i sa novim tehnologijama dobijaju odličan prinos voća.

Kod nas je sve mnogo lepše, i klima i zemljište, ali nemamo podršku države koja brine samo o velikim poljoprivrednim proizvođačima, a mi mali moramo da se snalazimo - kaže Ratković i tvrdi da je zaista neophodno popraviti infrastrukturu i obezbediti voćarima sve uslove kako bi mogli na pravi način da se bave ovom delatnošću.

-Bilo bi nam mnogo lakše da imamo vodu, jer recimo Maradić ima jezero, ali nam nije dozvoljeno da koristimo vodu za navodnjavanje. Takođe bi bilo dobro da imamo struju u određenim delovima atara, pa bismo mogli da iskopamo dubinske bunare i uz pomoć pumpi crpimo vodu. Usled vrlo teških uslova smatram da trnovitim putem dolazimo do finalnog proizvoda ističe on.

Sa druge strane Ratković kaže da bez obzira na tešku situaciju, on se nekako snalazi, pa je veoma za-

Poznati voćarski kraj

dovoljan kako je ove godine rodila šljiva.

-Ove godine sam imao ozbiljan rod koji je i po kvalitetu i po kvantitetu zadovoljavajući. Dosta dobro održavam voće i tvrdim da ko hoće ozbiljno da se bavi voćarstvom mora da da sve od sebe. To podrazumeva projekat zaštite voća kako ne bi dolazilo do bolesti i svakodnevnog rada da bi se postigao kvalitet.

I ovog poljoprivrednika kao i mnoge druge brine cena šljive koja je i ove godine bila na granici isplativosti.

-U jednom periodu godine cena šljive je došla do minimalnih 12 dinara po kilogramu, što je nedopustivo, ali je ipak dostigla cenu od 26 dinara. Kada izvedete matematiku godišnjeg ulaganja u voćarski hektar, nas izade 24 dinara ulaganje u kilogram šljive. Sve ispod toga je totalni gubitak i promašaj - kaže Ratković i poručuje da država mora više da ima sluha za poljoprivrednike bez obzira kojom delatnošću se bave.

Jovan je ipak uspeo da dobije bespovratna sredstva za projekat

Šljiva dala izuzetan rod

navodnjavanja ali se pojavio novi problem, jer je izvoriste koje je iskopao presušilo.

-Uspeo sam da postavim mrežu i hidrante na oko 30 jutara zemlje, ali sam ostao bez vode, tako da sam sad u velikom problemu. Ponavljam bilo bi mnogo lakše kada bi mi dozvolili da iskopam bunar na svojoj parceli, ali to za sada nije moguće - žali se on i ističe da bi bilo najbolje da se atari navodnjavaju iz maradičkog jezera ali je i to za sada neostvarivo. Kako kaže videće šta mu je činiti u narednom periodu. Za sada planira da proširuje svoje parcele i kaže neće se zaustaviti do 75 hektara. Ozbiljna proizvodnja zahteva ozbiljna ulaganja, ali je spreman da rizikuje i prati nove trendove jer je to jedini način da se kvalitetno radi i da prinosi svake godine budu sve veći i kvalitetniji.

Marija Balabanović

BANSTOL • POLJOPRIVREDNO GAZDINSTVO HEMUN

Organska hrana je naša budućnost

Organska hrana se prodaje daleko bolje nego bilo koja druga iako je skuplja za 80 odsto i sve je više tražena - tvdi Mirjana Hemun

Negde na pola puta između Inđije i Sremskih Karlovaca nalazi se čuveno vikend naselje Banstol - poznato po ruži vetrova, prelepoj prirodi i gostoljubivim domaćinima. Svoj dom, oazu zelenila, voća i povrća ovde je pre par godina napravila i **Mirjana Hemun**, inače predsednica Udruženja žena „Banstolke“. Poznata po čuvenom specijalitetu „fruškogorski skočko“ koji u sebi sadrži 18 sastojaka i koji je nagrađen za kvalitet, Mira je od nedavno počela da se bavi uzgojem organske hrane, a kako kaže biće

potrebno još par godina da njeno organsko voće i povrće dobiju pravu oznaku. Do tada ova vredna domaćica pravi razne đakonije, rakije i zimnice i sa puno ljubavi i volje ulepšava svoj mali raj.

-Opredelila sam se za uzgoj organske hrane, jer je zaista kvalitetna i zdrava, pre svega za svoju porodicu, a onda i za širu upotrebu. Organska hrana se prodaje daleko bolje nego bilo koja druga iako je skuplja za 80 odsto - tvdi ova domaćica.

-Od preparata koristim samo ko-

Mirjana Hemun

privu i slavlno đubrivo koje prehranjuje voće - kaže Mira. Inače imam kvalitetne šljive, zatim kajsijsku od koje sam ove godine skuvala divan pekmez i džem, a biće i dobre rakije. Inače najaktuelniji je trenutno džem od šljive koji se pravi bez šećera i on je veoma tražen.

Mirjana Hemun svoje proizvode prodaje u Novom Sadu na organskoj prijaci, a za sada je to samo voće i proizvodi od voća, jer povrće uzgaja za sopstvene potrebe.

-Ja sam još uvek u prelaznom periodu. Treba najmanje tri godine da prođe da bi se stvorili svi neophodni uslovi da moja hrana dobije oznaku organske. Inače ljudi sve više traže ove proizvode jer se polako vraćaju na stari način ishrane. Svi dobro znamo koliko je to zdravo i kvalitetno.

Organsko voće i povrće

Mira inače na svom imanju ima i smeštajne kapacitete za turiste koji dođu na ovo prelepo mesto pa kaže da želi da njeni gosti budu zadovoljni i dobiju najkvalitetniju uslugu.

-Kada je reč o organskoj hrani, puno toga mora da se nauči. Sledećeg meseca će na moje gazdinstvo doći stručnjaci poput profesorke **Branke Lazić** koja će održati predavanje na temu organske hrane i veoma se radujem njenoj poseti - ističe Mira i dodaje na kraju priče da je budućnost u organskoj hrani

i da će dati sve od sebe da što više nauči.

-Jedini realni problem koji imam ovde je nedostatak vode i bunara. Pokušala sam dva puta da dođem do vode, pa smo prvi put kopali bunar na dubini od 53 metra, a drugi put na 37 metara i nismo došli do vode. Zato ću sigurno prvom prilikom konkurisati za neka podsticajna sredstva kako bi iskopali bunar i imali zdravu pijaću vodu - kaže na kraju ona.

Marija Balabanović

Proizvodi sa Banstola

Stanje na usevima

RUMA: Stanje u usevu šećerne repe

Lokalitet Ruma/Fišer, sorta Wapiti.

Vizuelnim pregledom useva šećerne repe na ovom lokalitetu uočava se neznatno povećanje broja pega od prouzročivača pegavosti lista šećerne repe *Cercospora beticola*. Pege se uočavaju na 54,28% pregledanih biljaka.

Epidemiološki prag je ostvaren 02.08. kada je i data preporuka za tretman.

Od 12.07. Metos nije registrovao povoljne uslove za ostvarenje infekcije (dvodnevni DIV > 7). (Tabela 1.)

S obzirom na najavljene padavine ove nedelje i mogućnost ostvarenja uslova za dalje širenje infekcije, poljoprivrednim proizvođačima se savetuje da prate preporuke PIS i obaveštenja o ostvarenju uslova.

Na istom usevu uočava se i prisustvo larvi repinog moljca *Scrobipalpa ocellatella* na 50 % biljaka (1gusenica po biljci).

Najveće štete repin moljac pričinjava u sušnim godinama (pogoduju mu dugi i topli sušni periodi). Larve se ubušuju u lisne drške, korenov vrat i koren.

Napadaju centralne delove rozete, paučinastim nitima upredaju lišće i potpuno je uništavaju. Posledica toga je smanjenje prinosa i procenta šećera u korenu.

Hemijske mere se ne preporučuju, jer još uvek nije postignut ekonomski prag štetnosti (izvor Mađarska Huzian L1983, kada na 70 % biljaka ima 4-5 gusenica po biljci; izvor Hrvatska IPM 2013 kada na 50% biljaka ima 4-5 gusenica po biljci).

(Tabela 1.)

Datum	Temp. vazduha srednja (°C)	Padavine (mm)	Dužina trajanja vl. lista (sati)	Relativna vlažnost vazd. srednja (%)	Dvodnevni DIV	Dnevni rizik od infekcije
13.07.2013.	19,61	0,2	0	77	5	Umeren
27.07.2013.	25,19	0	0	72	5	Umeren
28.07.2013.	26,23	0,4	0	63	5	Umeren
31.07.2013.	21,89	0	0	74	5	Umeren

RUMA: Stanje u usevu paprike

Lokalitet Nikinci - Paprika (sorta Bobita)

U usevu paprike, u kojem je u skladu sa preporukom od 15. avgusta urađen tretman, kontinuiranim pregledima uočava se prisustvo novopoloženih jaja **pamukove sovice, gama sovice**, kao i jajna legla **kukuruznog plamenca**.

Dinamika polaganja jaja:

Datum	jaja pamukove sovice	jaja gama sovice	jajna legla kukuruznog plamenca
19.08.	4% biljaka (indeks napada 2%)	6% biljaka (indeks napada 3%)	3% biljaka (indeks napada 0,75%)
21.08.	6% biljaka (indeks napada 3%)	3% biljaka (indeks napada 0,75%)	3% biljaka (indeks napada 0,75%)
26.08.	5% biljaka (indeks napada 2,5%)	5% biljaka (indeks napada 2,5%)	2% biljaka (indeks napada 0,50%)
Ukupno:	15% biljaka (indeks napada 7,5%)	14% biljaka (indeks napada 6,25%)	8% biljaka (indeks napada 2%)

Na plodovima se uočavaju ubušnja i oštećenja od larvi sovice.

Preporuka proizvođačima je da običu svoje useve. Ukoliko se uoče novopoložena jaja navedenih štetočina, a od prethodnog tretmana je prošlo 10 i više dana, preporučuju se mere zaštite.

Insekticidi:

Coragen 20-SC (a.m. hlorantraniliprol) **0,14-0,2 l/ha**

Avant 15-EC (a.m. indoksakarb) **0,17-0,25 l/ha**

Affirm 095-SG (a.m. emamektin benzoat) **1,5-2 kg/ha**

Voditi računa o vremenu berbe, karenci preparata i broju dozvoljenih tretmana u toku vegetacije.

AGROSAVETI

Pravilna žetva suncokreta i soje

Vlaga semena i suncokreta i soje treba da je između 14 i 15% kada su gubici u žetvi najmanji - Analizom rada kombajna je utvrđeno da je oko 5 km/h najpogodnija brzina za žetvu suncokreta - Kod žetve soje na parcelama na kojima je usev suvlji treba sporije voziti kombajn i vršiti ujutro ili uveče kada je veća relativna vlažnost vazduha pa će i rastur biti manji

Žetva suncokreta

Što se tiče suncokreta može par glava da se odnese na vlagomer i da se utvrdi vlaga. Vlaga semena suncokreta treba da je između 14 i 15% i onda su i ti gubici u žetvi najmanji.

Kako bi zrno suncokreta bilo kvalitetno ovršeno, čisto i neoštećeno kombajn mora biti potpuno ispravan i pravilno podešen. Heder treba da bude podignut tako da odseca glave sa što manjom količinom štapova, bubanj treba da bude maksimalno usporen a zazor između bubnja i podbubnja da bude maksimalno povećan. Ukoliko ne dolazi do dobrog izvršavanja suncokreta iz glave treba samo malo smanjiti zazor a to se najčešće dešava kod presuvog useva. Kod vlažnijih useva je moguće malo brže voziti. Analizom rada kombajna je utvrđeno da je oko 5 km/h najpogodnija brzina za žetvu suncokreta. Vetar treba da bude usporen tako da ne izduvava seme suncokreta preko sita i moramo obratiti pažnju prilikom rada da ne dolazi do mrvljenja i mleve-

nja glava na režućem aparatu jer onda će samo seme suncokreta biti puno nečistoća.

Žetva soje

U proizvodnji soje zbog gubitaka koji dostižu i do 20% žetva je veliki problem. Pravilno određivanje trenutka žetve znatno može smanjiti rastur žetvene mase. Najvažnije je odrediti pravi trenutak za žetvu soje zato što se tako mogu značajno smanjiti gubici. Vlažnost semena soje treba da bude između 14 i 15%. Tu vlažnost soja dostiže 5 do 10 dana, u zavisnosti od vremenskih uslova i sorte, pošto listovi požute i osuše se. Kada vlažnost semena soje padne ispod 12% gubici se uvećavaju jer dolazi do ljuštenja i pucanja semenki. Kod žetve parcela na kojima je usev suvlji treba sporije voziti kombajn i vršiti ujutro ili uveče kada je veća relativna vlažnost vazduha pa će i rastur biti manji.

Prilikom analize gubitaka u žetvi soje došlo se do zaključka da najveći deo gubitaka nastaje kada masa požnjevena ulazi u kombajn, tu se

Žetva soje

otrese seme iz mahuna, a da svega 1% procentat gubitaka nastaje na kombajnu usled loše podešenosti.

Iskusan kombajner koji ne žuri može da poveća prinos soje do 15%. Smanjenju gubitaka doprinosi i pravilno podešen kombajn.

Kosa odnosno režući aparat mora da bude savršeno ispravan i oštar, heder horizontalan, brzina okreta-

nja vitla mora da bude usklađena sa brzinom kretanja kombajna kako ne bi dolazilo do izmlačivanja semena iz mahuna. Broj obrtaja bubnja se podešava na 500-700 obrtaja u minuti, u zavisnosti od veličine bubnja, odnosno manji bubanj treba da ima veću brzinu okretanja a veći bubanj manju. Sam zazor između bubnja i podbubnja se podešava u

Specifičnosti žetve

Mada žetve suncokreta i soje imaju svoje specifičnosti možemo zaključiti da je za uspešnu žetvu obe uljarice izuzetno značajan pravilan odabir trenutka žetve, odgovarajuće podešavanje kombajna i adekvatno upravljanje žetvenom mašinom.

odnosu na vlažnost zrna i on bi trebao u toku dana da se menja, da se kreće sa manjim zazorom ujutru i kako se bliži podne tako se taj zazor između bubnja i podbubnja povećava i prema večeri se opet smanjuje. Otvor i sito treba da budu podešeni prema veličini semena a limovi ventilatora maksimalno otvoreni. Jako je važno da se vozi polako, da se trudi da se soja kosi što niže da bi bile pokupljene i donje mahune koje u sebi sadrže najkvalitetnije, najkрупnije i najbolje naliveno zrno.

Uz pridržavanje navedenih uputstava proizvođač može da sačuva i do 20% prinosa soje. **S.P.**

„Bez točkova nema dobrog meda“

Ovo poručuje Milenko Vesković, koji sa svojih "kućom putujućom" kako naziva kamion za prevoz 100 pčelinjih društava i kamp prikolicu za lične potrebe, obiđe tokom sezone i Srem i Banat i Bačku, a stigne i do Cera. Jer, treba nahraniti pčele, iskoristiti bogatstvo prirode i dobiti kvalitetan i obilan med, što se uspeva samo selidbama

Mladog pčelara **Milenka Veskovića**, iz Grgurevaca, upoznali smo sasvim slučajno, onda kada smo čuli i zainteresovali se za Udruženje "Pčelari sa Fruške gore" na čijem je čelu od osnivanja. Mlad pčelar, mlado udruženje po vremenu postojanja, ali ambiciozno rade i oni i članovi udruženja, jer su svesni da se od pčelarstva može živeti i da ta delatnost ima perspektivu.

Milenko Vesković je po mnogo čemu, čini nam se, neobičan mladić. Tek mu je 25 godina, završio je srednju šumarsku školu, svojom strukom se nikada nije bavio, niti misli da se bavi, a odlučio se za pčele. Tim poslom ili hobijem se niko u porodici iz koje poriče nije bavio, on je prvi ističe Milenko, a želja mu je da postave profesionalni pčelar i živi od tog rada.

Ka dobroj paši

- Još u srednjoj školi zavoleo sam pčele i pčelarstvo i počeo da se njime bavim. Onako pomažući prijateljima kojisu im imali. To sam radio od svoje 17. godine, tako sam zavoleo pčele i počeo da razmišljam o njima kao svojoj profesiji. Imam 100 pčelinjih društava, ali to za ono šta želim nije dovoljno, priča Milenko Vesković.

Sada je ovaj Grgurevčanin sa svojim pčelinjim društvima u selu, tako nije tokom godine, jer se u potrazi za dobrom pašom seli se po Vojvodini, a stigne do Ceru gde je, ističe, najbolja bagremova paša. Od aprila se kreće dalje na put. Ide na pašu uljane repice u Bačku, pa odatle na Cer na bagrem, a odatle opet kući u Srem na lipu, i sa lipe ponovo u Bačku ili u Banat na suncokret.

- Pčele prevozim kamionom sa prikolicom, a moram da dovezem i svoju kamp kućicu da bi imao gde da boravim na terenu. Ja to zovem mojom „kućom putujućom“ jer sam i kamper i pčelar, u stvari više pčelar nego kamper, priča u šali o sebi mladi pčelar.

Nova poznanstva

Na takvim putovanjima radi paše pčela ima mnogo zanimljivih događaja, susreta i poznanstava. Na takvom jednom putovanju rodila se ideja o uspostavljanju prijateljstva grgurevačkog pčelarskog društva, čiji je Milenko predsednik sa Udruženjem pčelara "Sava Popović" u Arilju, jednim od vodećih, najmnogobrojnijih i najznačajnijih društava pčelara u državi. Kasnije je bilo druženja među pčelarima, a uspo-

Milenko Vesković pregleda košnicu

stavljena su i mnoga prijateljstva.

Treba voleti pčelarstvo, ali i posedovati znanje o njemu, jer je znanje neophodno svakom ko se ovim aktivnostima bavi. Milenko Vesković se svakodnevno edukuje na razne načine. Ovaj mladi pčelar smatra da bez stalne edukacije, susretanje sa ljudima, sa inovacijama i praćanje tih inovacija nema ni modernog pčelarstva. Jer, pčelarstvo je grana koja se stalno širi, smatra Vesković, a on je spreman da ga prati koliko je moguće više.

Radni dan

Pitamo ga kakav mu je radni dan. Odgovara da oko pčela stalno ima posla, da treba voditi računa da pčele ne udju u rojdbeni nagon da se ne roje kad nije vreme. Treba stalna prisutnost pčelara i zbog društava da bi ostala jaka, ali na terenu i zbog eventualnih krađa košnica koje su sve učestalije.

- O pčelarstvu sam najviše naučio od prijatelja iz Novog Sada i samostalno čitajući literature. Praktične stvari sam naučio u pčelinjaku. Učicu i dalje, jer želim da se razvijam i da se profesionalno bavim pčelarstvom. To znači da hoću da živim od svog rada i pčelarstva a da bi to mogao treba mi minimum 150 pčelinjih društava i čak više i velika ulaganja u početku. Spreman sam da to jednog dana ostvarim, odlučan je Milenko Vesković.

Pismo pčelarima

Saveti i podsećanja su dragoceni pčelarima bez obzira koliko se

sa oko 1–2 kilograma polena). Minimalna količina hrane kojom se može zazimiti pčelinje društvo je oko 12 kilograma hrane, ali u tom slučaju već sredinom februara moramo dodati pogaču što opet pre vremena iscrpljuje zimske pčele. U septembru – ukoliko nema unosa – dobro je ako nadražajno prihranjujemo, ali ne više od 0,2 litra svakodnevno, ili 0,3 litra na drugi dan. Nemojmo ni pomišljati da će ova stimulacija ma koliko povećati zimsku zalihu hrane, nastavio je sa savetima Milenko Vesković.

Za sigurno prezimljavanje

U košnicama tipa nastavljaca, podseća dalje ovaj pčelar, za sigurno prezimljavanje izuzetno je važan raspored hrane. Pčele u prirodnim staništima lageruju hranu iznad klubeta. To je tako i u nastavljacima, ali sa prekidom - razmakom između najvišeg i nastavka ispod njega. Taj razmak je najmanje 3 centimetra, a može da bude i 5 centimetara što pčele u zimskim uslovima nikako ne mogu savladati, pa i pored punog gornjeg nastavka sa

stavak i u sredini zamene dva do tri puna okvira sa okvirima iz donjeg nastavka koji su napunjeni do oko svoje tri četvrtine. Tada će se klube pomeriti uvis, zauzeće prazan prostor u saću i između nastavaka, i sa lakoćom će se pomerati nagore u zavisnosti od potrošnje hrane, podseća pčelar Milenko Vesković.

Pčele i zarada

No vratimo se nameri našeg sagovornika da postane profesionalni pčelar i živi isključivo od tog zanimanja. Ovaj posao, ističe on, donosi i sada pristojnu zaradu. Med koji dobije iz svog pčelinjaka plasira preko jednog otkupljivača iz Starih Ledinaca...

- Od mojih 100 društava mogu da dobijem šest do osam tona meda i to ostvarim isključivo seobom, jer bez točkova nema ni meda. Na zaradu se ne žalim. Uz med imam propolis, ima ga najviše u jesen, jer ga pčele koriste za začepljenje rupa u košnici tako da i njega koristim i prodajem, jer je lekovit, tražen, objašnjava Vesković.

Ali, do ostvarenja svog cilja - profesionalnog pčelarstva Milenko

dugo ovim poslom neko bavi. Zato i Milenko Vesković upućuje pismo pčelarima podsećajući ih šta treba uraditi. Budući da su glavne paše kao bagrem, bagremac, facelija, lipa i suncokret su prošle, a ako se posreći pčelarima, pa nakon suncokretove paše, nađu blizu strništa koja nisu ugarena, mogu svoje košnice puniti divnim medom belog bosiljka.

- U poslednje vreme neke medonosne vrste aster (zvezdan, zvezdica) veoma se šire i ako im klimatski uslovi pogoduju, mogu da daju i 6 – 7 kilograma unosa. Sve ovo treba da imamo u vidu kako bi koristili te darove prirode. U septembru nema nekih obimnijih poslova kod košnica, međutim, moguće je da neki poslovi nisu do tada uopšte ili su samo delimično urađeni. Zato krenimo redom. U kojim razmacima i koliko puta ćemo društva obraditi, zavisi od sredstva i zaraženosti društava. Moram da podvučem da je efikasna borba protiv varoe jedino moguća ako je u svaku podnjaču ugrađena žičana mreža. Ona omogućava kontrolu broja opalih varoa i onemogućava varoi da se nakon ošamućenja od korišćenog preparata ponovo vrati na pčelu. Ukoliko na osnovu opalih varoa sumnjamo na učinak korišćenog sredstva – a i inače – korisno je da izvršimo kontrolno tretiranje nekim drugim sredstvom. Veoma je korisno ako krajem decembra ili početkom januara – u svakom slučaju kada u košnici nema više legla, jednom tretiramo oksalnom kiselinom, podseća ovaj pčelar.

Vreme prihranjivanja

- Ne zaboravimo da se prihranjivanje u septembru – za dopunu zimске zalih hrane – sme obaviti isključivo onda ako je zbog oskudice hrane doveden u pitanje opstanak društva. Ovo prihranjivanje mora se uraditi najkasnije do 10. septembra i to sa porcijama od 2,5–3 litra sirupa (1:1). Kasnije hranjenje iscrpljuje zimske pčele, a dobijena hrana neće biti poklopljena, uzimaće vlagu iz vazduha i time se razređivati. Može doći do alkoholnog vrenja što šteti pčelama. Imajmo u vidu da je društvima za zimovanje – računajući od 15. avgusta do prvog prolećnog unosa – potrebno 18–20 kilograma zimске hrane (zajedno

Uvek zajedno sa pčelama

hranom, ginu od gladi, navodi naš sagovornik.

Zato pčelar krajem septembra mora da proveri položaj klubeta. Ako klube nije zahvatilo gornji nastavak sa medom mora se intervenisati, tako što se skida gornji na-

Veskoviću treba mi još bar nekoliko desetina novih pčelinjih društava i dodatna sredstva. Ali, ovaj vredni i uporni mladi pčelar sigurno je da neće posustati dok nameru ne ostvari.

S. Đaković

Na prolećnoj paši

One donose med

VIŠE KORISNIH METODA

Određivanje momenta berbe jabuke

Dr Nenad Magazin
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo
hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Zrelost plodova u momentu berbe ima odlučujući uticaj na njihovu sposobnost čuvanja i kvalitet posle skladištenja - Optimalan moment berbe odgovara momentu u kome je plod završio s nakupljanjem rezervnih hranljivih materija i započeo proizvodnju etilena

Jabuka spada u grupu voćnih vrsta čiji plodovi u svežem stanju mogu da se čuvaju duže nego plodovi većine drugih biljnih vrsta. Kod pojedinih sorti, korišćenjem savremenih metoda čuvanja, to je i do 12 meseci. Na dužinu čuvanja utiče veliki broj faktora kao što su sorta, kvalitet ploda, region proizvodnje, način skladištenja i drugo. Pri tome se podrazumeva da je berba obavljena u optimalnom roku. Plodovi jabuke namenjeni za duže čuvanje i treba da se beru u fazi rane zrelosti. Stoga se prati stanje plodova i sprovodi jedan ili više postupaka određivanja momenta berbe.

Zrelost plodova u momentu berbe ima odlučujući uticaj na njihovu sposobnost čuvanja i kvalitet posle skladištenja. Iz prerane berbe plodovi su nedovoljno razvijeni, nezadovoljavajuće krupnoće i obojenosti, lošeg ukusa, veće osetljivosti na neke neparazitarne bolesti čuvanja kao što su posmeđivanje pokožice i gorke pege. Nasuprot tome, plodovi iz prekasne berbe imaju bolji ukus (povećan sadržaj šećera, razvoj pune arome), ali je istovremeno značajno umanjena sposobnost njihovog čuvanja: brzo opadanje nivoa kiselina i čvrstoće mezokarpa, pojava brašnjavosti. Odlaganjem momenta berbe, proizvođači se izlažu riziku opadanja plodova, pojave staklavosti kod pojedinih sorti, razvoju gljivičnih oboljenja i prezrevanju plodova u toku čuvanja.

Optimalan moment berbe odgovara momentu u kome je plod završio s nakupljanjem rezervnih hranljivih materija i započeo proizvodnju etilena. Ovaj hormon zrenja, čija se proizvodnja brzo povećava, progresivno dovodi plodove do senescencije, odnosno prezrevanja.

Pravilno određivanje momenta berbe je od velikog uticaja na dužinu uspešnog čuvanja. Za određivanje momenta berbe koriste se različite metode od kojih se u praksi najčešće primenjuju jodno-skrobni test, merenje čvrstine mezokarpa ploda, utvrđivanje promene osnovne boje pokožice ploda, određivanje količine rastvorljive suve materije u plodu i određivanje količine ukupnih kiselina u plodu.

Jodno-skrobni test

Ovom metodom se prati proces razgradnje skroba u plodovima. Kako sazrevanje plodova odmiče, skrob se sve više razgrađuje na proste šećere. Budući da se skrob prilikom potapanja u rastvor joda u kalijum-jodidu boji u plavo, postaje vidljiv njegov udeo na preseku ploda. Za obavljanje testa uzima se uzorak od najmanje 20 plodova koji se poprečno preseku, a zatim se po jedna polovina svakog ploda potapa u rastvor. Na mestima gde je u plodu došlo do razgradnje skroba neće se zadržati boja, a na mestima gde ima skroba presek će biti obojen u tamnoplavu boju. Količi-

označeno mesto refraktometra, a zatim se očitava vrednost izražena u procentima. Ovaj pokazatelj se često koristi u kombinaciji s drugim metodama, a posebno s količinom ukupnih kiselina.

Količina ukupnih kiselina u plodu

Ova metoda zahteva rad u laboratoriji, te nije praktična sa staništa proizvođača. Međutim, budući da se često koristi zajedno s drugim metodama, veoma je značajna. Sadržaj kiselina se određuje titracijom profiltriranog soka jabuke sa 0,1 M NaOH u prisustvu indikatora fenoltaleina do promene boje rastvora ili do dostizanja pH od 8,2.

U praksi se najčešće koristi više postupaka određivanja momenta berbe, jer primena samo jednog ne daje dovoljno pouzdane podatke. Često se u praksi koristi Streifov indeks (tabela 2), koji se računa po formuli:

$$I = \frac{\text{Čvrstoća (N/cm}^2\text{)}}{\text{Indeks JS testa (1 - 10) x Sadržaj suv. mat. (°Brix)}}$$

gde je: JS - jodno-skrobni test.

Pri poređenju rezultata merenja s vrednostima iz literature, treba biti oprezan, jer te vrednosti važe za druge zemlje u kojima vladaju drugačiji klimatski i drugi proizvodni uslovi. Za svaku sortu i region gajenja potrebno je da se izrade tablice s vrednostima pojedinih pokazatelja zrelosti.

na skroba proporcionalna je udelu obojene površine preseka. Različiti izvori, institucije ili standardi, daju takozvane skale prisustva skroba, odnosno obojenosti, 1-5, 1-8, 1-10, i druge. Udeo se najčešće određuje vizuelnim poređenjem testiranog preseka sa slikama na skali. Što je plod obojeniji, ocena je veća, a samim tim plod je i zreliji.

Čvrstina mezokarpa ploda
Čvrstina mezokarpa, mesa ploda, u fazi zrelosti ima karakterističnu vrednost za neku sortu. Za merenje čvrstoće koriste se ručni ili stoni penetrometri. Na savremenim rešenjima, ali samo u naučne i razvojne svrhe, koriste se automatski stoni penetrometri povezani sa računarom. Princip rada penetrometra bazira se na merenju sile otpora koju pruža mezokarp ploda prilikom utiskivanja ubodne igle (kod jabuke je onapromera 11 mm). Ta sila se izražava u njutnima po kvadratnom santimetru (N/cm²), a na starijim aparatima u kilogramima po kvadratnom santimetru. Čvrstina ploda opada sa sazrevanjem, te se praćenjem promene čvrstine može odrediti moment berbe poređenjem izmerenih vrednosti s vrednostima koje su preporučene za svaku sortu. Tehnika merenja je jednostavna, ali ukoliko se radi ručno, preporučljivo je da merenje obavlja jedna osoba, da bi se ostvarila približno ista sila utiskivanja. Merenje se obavlja na dve naspramne strane ploda. Kod sorti s dopunskom bojom to su sunčana i suprotna strana, a kod neobojenih plodova na strani spoljne i unutrašnje krivine peteljke. Na mestu uboda igle, skine se pokožica, a zatim vrši utiskivanje, vodeći računa da ruka u kojoj je plod bude oslonjena na čvrstu podlogu. Čvrstina je veoma važna kako tokom berbe (tabela 1), tako i tokom čuvanja, jer potrošači sve više zahtevaju da plodovi u prodaji budu sa ispoštovanim minimumom čvrstine.

Promena osnovne boje pokožice ploda

Kako plodovi sazrevaju, sve više gube zelenu boju usled razgradnje hlorofila, te zbog toga postaju vidljiviji žuti pigmenti. Za određivanje stepena promene boje mogu da se koriste aparati "kolorimetri", ili praktičnije, karte (kodovi) boja, koje se uglavnom odnose na osnov-

nu boju pokožice. Za svaku sortu su urađene posebne karte s određenim dijapazonom boja (od zelene do žute ili eventualno crvene) te se boja pokožice plodova jednostavno poredi s njima. Svaka boja, odnosno nijansa je pod određenim brojem što omogućava da se ocenjene vrednosti uporedo s onima koje su preporučene za pojedine sorte.

Količina rastvorljive suve materije u plodu

U ovu svrhu se najčešće koriste ručni ili automatski refraktometri. Iscedeni sok iz jednog ili više plodova se u vidu kapi nanese na

TABELA 1 - Preporučene vrednosti čvrstine mezokarpa za pojedine sorte jabuke

Sorta	Čvrstina (kg/cm ²)
Jonagold	5,9-6,6
Ajdared	5,9-6,8
Elstar	6,3-6,6
Fudži	6,5-7,5
Zlatni delišes	6,6-7,0
Crveni delišes	6,6-7,5
Greni smit	6,8-7,7
Gala	7,0-7,5
Breburn	8,9-9,5

Određivanje čvrstine parenhima ploda pomoću penetrometra (N. Magazin)

TABELA 2 - Vrednosti Streifovog indeksa za pojedine sorte

Sorta	Streifov indeks
Breburn	0,12-0,25
Elstar	0,17-0,30
Gala	0,14-0,20
Gloster	0,24-0,40
Zlatni delišes	0,09-0,12
Ajdared	0,25-0,35
Jonagold	0,07-0,08
Pinova	0,05-0,08
Topaz	0,10-0,17

Savremen način berbe jabuka (Delta Agrar)

Septembar - miris jeseni

U veliko se oseća da leto odlazi, a dolazi jesen. Nema velikih žega i omorina, noći su sve svežije. Posebno su jutra sveža i sa puno rose. Priroda postepeno menja svoj izgled. Vegetacija je sve manje bujna. Dani su kraći i broj sunčanih dana se smanjuje, što direktno uslovljava da je srednja mesečna temperatura vazduha za tri-četiri stepena niža nego u avgustu. Ipak, i u septembru bude relativno toplog vremena, i to najviše zahvaljujući vedrini.

Septembar je u višegodišnjem nizu samo malo oblačniji od jula i avgusta, a vedriji je od juna. Kiše su ređe i padaju slabijim intenzitetom nego tokom juna, jula i avgusta. Ekstremno visoke temperature su ređa pojava, manje je opasnosti od nevremena sa grmljavinom i gradom.

Jesenje magle, pogotovu po rečnim dolinama i kotlinama, postaju češće, ali traju kratko. Septembar je, inače, na našim geografskim širinama mesec tišine jer duvaju vetrovi slabih brzina i jedan je od najtiših meseci u godini. To je, najčešće, mesec stabilnih vremenskih prilika. Početkom treće dekade ovog meseca i zvanično ćemo ispratiti leto i prirediti dobrodošlicu jeseni – tačno u utorak 22. septembra u 22 sata i 18 minuta.

Navedene vremenske prilike u velikoj meri utiču i obim i dinamiku poljoprivrednih radova.

U polju

U septembru se nastavlja setva uljane repice, deteline, lucerke, trava i travno-detelinskih smeša. Prva dekada meseca je poslednji rok za setvu ovih useva. Ali, ako suvo vreme ne obezbeđuje uslove za normalne setvene ra-

dove, ovaj posao se zna produžiti čak do 25. septembra što nikako nije optimalni rok. U drugoj dekadi septembra seju se ozima grahorica, ozimi grašak, njihove mešavine s ozimom raži i ozimim ovsem, a pri kraju meseca i s ozimom pšenicom i ozimim ječmom. U prvoj polovini septembra počinje jesenje-zimsko oranje zemljišta predviđenog za proletnu sjetvu. Beru se rani hibridi kukuruza, suncokret i soja. Vadi se krompir. Obavlja se priprema za setvu ozimih useva: pšenice, ječma, tritikalea, ova i raži. Završavaju se radovi na uređenju zemljišta: ravnanje, podirvanje, kalcifikacija. U skladištima se kontroliše ranije spremljeni rod pšenice i drugih useva. Posebno se proverava sadržaj vlage i zdravstveno stanje. U ovom mesecu pored priprema za setvu i same setve, što znači dezinfekciju i dezinfekciju semena, u ratarstvu se pripremaju pesticidi, izuzev početne zaštite uljane repice od buvača i repičinog sjajnika.

U povrtnjaku

Do sredine meseca seju se zimski lukovi i srebrenjak, a spanać, rotkva i ozima salata sve do oktobra u rokovskoj setvi, na sedam do deset dana. Sadi se rasad ozime salate posejane tokom avgusta.

Pristiže povrće iz postrne setve pa se beru boranija, kornišon, krompir, paradajz, paprika, plavi patlidžan, spanać, rotkvice, srednerane kupusnjače i drugo jesenje povrće. U toku

septembra najveći broj poslova odnosi se na ubiranje. Od pravilne berbe zavise prinosi, ali i dužina perioda obrazovanja novih plodova. Smatra se da nepravilna berba, kada se oštećuju listovi i stabla biljaka i neblagovremena berba, mogu smanjiti prinose od 30 do 50 odsto. S obzirom da je ovo mesec masovne berbe paprike, paradajza, krastavaca, boranije i drugih vrsta povrća, o tome treba voditi računa. Kod paradajza (visoke sorte) početkom septembra treba zakinuti vrh stabla i bočnih grana ostavljajući iznad poslednje cvasti dva do tri lista što omogućuje da se pravilno obrazuju svi plodovi, a najveći broj i da sazri do prvih mrazeva. Za proizvodnju paradajza značajno je da na kraju vegetacije bude što više obrazovanih plodova, makar i zelenih, jer i oni uspešno dozrevaju u toku meseca ili dva i tako produžavaju vreme korišćenja paradajza.

Sezona kupusa u jeku

Krajem meseca treba početi rasturanje stajnjaka i osnovnu jesenju obradu zemljišta u povrtnjaku. Površine oslobođene vađenjem, odnosno berbom povrća, odmah obraditi. Ta priprema može biti za gajenje prolećnih vrsta i tada je bez fine površinske obrade. Za gajenje jesenjih i zimskih vrsta uključuje se odmah i fina površinska priprema zemljišta.

Kod stoke

Septembar, kao i dva prethodna meseca, je u znaku sabiranja letine. Stočari treba da obrate pažnju na razne otpatke od letine i da ih najracionalnije iskoriste. Nedopusti-

vo je, na primer, da se bilo šta pali i na taj način domaćinstvo ostaje bez prostirke za stoku. Slama je najčešća i najkvalitetnija prostirka i treba je odmah posle berbe sakupljati i balirati. Savremeni kombajni imaju priključke kojima se slama odmah skuplja i balira, a ako to nema, treba je pokupiti ručno, samo da se sačuva. Suva kukuruzovina, lomljena kukuruzna kočanka kao i otpaci od još nekih poljoprivrednih kultura takođe se mogu koristiti za prostirku, posebno u velikim živinarnicama, gde se živina drži na podu, a i piljevina može korisno poslužiti. Ponekad se slama, piljevina, kukuruzovina i kukuruzna kočanka koriste i kao ogrevni materijal, ali to je najgori i najnerentabilniji način korišćenja otpadaka. Stoka se postepeno privikava na prelaz sa zelene na suhu hranu.

U voćnjaku

U prvoj dekadi septembra završava se kalemljenje voćaka očenjem na spavajući pupoljak. Završava se berba šljiva, ali ova godina je izuzetna, sve je poranilo pa i šljive tako da taj posao treba završiti jer je verovatno započet u prethodnom mesecu. Izuzetak su priplaninski krajevi, u kojima je septembar i ove godine mesec glavne sezone sušenja šljiva. Beru se plodovi zimskih sorata jabuka i krušaka i skladište u hladnjačama. Sa jabukama – oprez! Suviše rano obrani prezreli plodovi nisu pogodni za čuvanje, pa je

određivanje najpogodnijeg vremena berbe zimskih sorti jabuka od posebne važnosti.

Prvo u hladnjaču

Reč-dve o zaštiti. Najvećem broju voćnih vrsta nije potrebna posebna zaštita. Izuzetak je kruška. U rodinim zasadima, izvesnih godina, pojavljuje se kruškin cvetožder, po pravilu u starijim, zapuštenim zasadima. U voćnjacima u kojima se sprovodi sistematska zaštita retko se javlja u takvom obimu da je neophodno prskanje. Ženka od raslog insekta polaže jaja u cvetne pupoljke krajem septembra. Iz jaja se izlegu larve koje se hrane unutrašnjim delovima cvetnih pupoljaka. Šteta se uočava tek idućeg proleća – napadnuti pupoljci ne kreću i pri dodiru lako se odvajaju od drveta. Za razliku od većeg broja drugih insekata, kruškin cvetožder se nerado seli s jednog stabla na drugo, pa to olakšava suzbijanje. Da bi se kruška zaštitila od ove štetočine, prska se jednom – krajem septembra. Prskaju se samo sorte čiji su plodovi obrani.

Obavlja se osnovno đubrenje i priprema površina za podizanje semeništa, rastila, matičnjaka, vegetativnih podloga i voćnjaka. Ako to već ranije nije urađeno, podižu se zasadi jagoda. Jagode posađene u septembru daju u narednoj godini znatno niži rod nego ako je sadnja bila krajem jula ili početkom avgusta. I pored toga, priprema zemljišta i sadnja jagoda u septembru daju bolje rezultate nego ako se to ostavi za oktobar, novembar ili mart naredne godine.

Ako se zemljište u voćnjacima celog leta održava u obrađenom stanju, u septembru nema potrebe za poseb-

nom obradom. Korovi više ne pričinjavaju ozbiljne teškoće. Na površinama koje su navodnjavane prisustvo korova može biti čak i korisno, jer će korovi ili podkulture u voćnjacima koristiti višak vlage i azota i na taj način smanjiti mogućnost naknadnog aktiviranja porasta porasta voćaka. Počinje priprema zemljišta za jesenju sadnju ostalih voćnih vrsta. Vršni se ugovaranje potrebnih količina sadnica određenih vrsta i sorata. U zasadima jagodičastog voća obradom se uništavaju korovi, a kod jagoda se zakidaju stoloni.

U vinogradu

U septembru zri veliki broj stonih sorti vinove loze. Pošto ne sazrevaju svi grozdovi istovremeno, berba se sprovodi u nekoliko navrata. S berbom se počinje kada je zrelo najmanje 30 odsto roda. Beru se samo zreli i zdravi grozdovi. U ovom mesecu počinju i pripreme za jesenju sadnju vinove loze. Sadnja u jesen, u našim klimatskim uslovima, bolja je od prolećne. Pri sadnji neophodno je pripremiti zemljište tako što se uz duboku zimsku obradu đubri stajnjakom i mineralnim đubrivima. Đubrenje vinograda stajskim đubrivom smatra se veoma važnom agrotehničkom merom pošto je ono hranljivo i sadrži sve hranljive materije neophodne vinovoj lozi. Stajnjakom se đubri zemljište na kojem će biti podignut vinograd, ali i zasad vinove loze u plodonosnju svake treće ili pete godine u količini od 10 do 30 tona po hektaru. Đubrivo se razbacuje pre duboke obrade zemljišta. Kada se sadi kalemljena loza veoma je važno odabrati i najpodesniju

loznu podlogu. A ona će zavisi od tipa zemljišta i mnogih drugih faktora pa je najbolje da podlogu odredi poljoprivredni stručnjak.

Na pčelinjaku

Dovršavaju se radovi započeti u avgustu. Odstranjuje se medljikovac. Hrana i polen se približavaju leglu, skidaju se nastavci. Valja se boriti protiv moljca i vašiju. Sprečavati pojavu grabeži. Pravo je vreme za pripremu košnica za uzimljavanje. Prioritet je dopuna rezervi hrane, bilo dodavanjem ramova s medom ili dodatnom prihranom u vidu prerađenog šećernog sirupa i to je mnogo bolje obaviti sada nego uz nemiravati društvo i otvarati košnicu tokom hladnih zimskih dana. Saniranje društava bez matice, sa lošom maticom, rasformiranje slabih društava, zatim tretiranje protiv varoe i zaštita saća od voskavog moljca, obavljaju se što je pre moguće. Preventivno davanje lekova se u savremenom pčelarstvu ne praktikuje, nego se lekovi daju tek kad se pojave prvi znaci oboljenja. Na letu košnica postavljaju se češljevi radi zaštite od miševa, a postavljanjem lovilica u vidu flaša sa ukislim pivom ili voćnim sokom nastavlja se borba protiv osa i stršljenova.

Ramove koji nisu dobro izgrađeni (satne osnove) a nisu zaleženi, sada treba ukloniti iz klubeta, ako to nije učinjeno ranije. Ako ima ramova sa malim površinama pod legom i bez hrane, najbolje ih je privremeno staviti na kraj pčelinjeg gnezda dok leglo ne izađe, a zatim ih ukloniti.

U septembru još ima paše: detelina, stručak, različak, metvica, vrbica, majčina dušica, bela trava, divlja cikorija, lozika, bosiljak, heljda, šafran... U planinskim krajevima značajan je vresak.

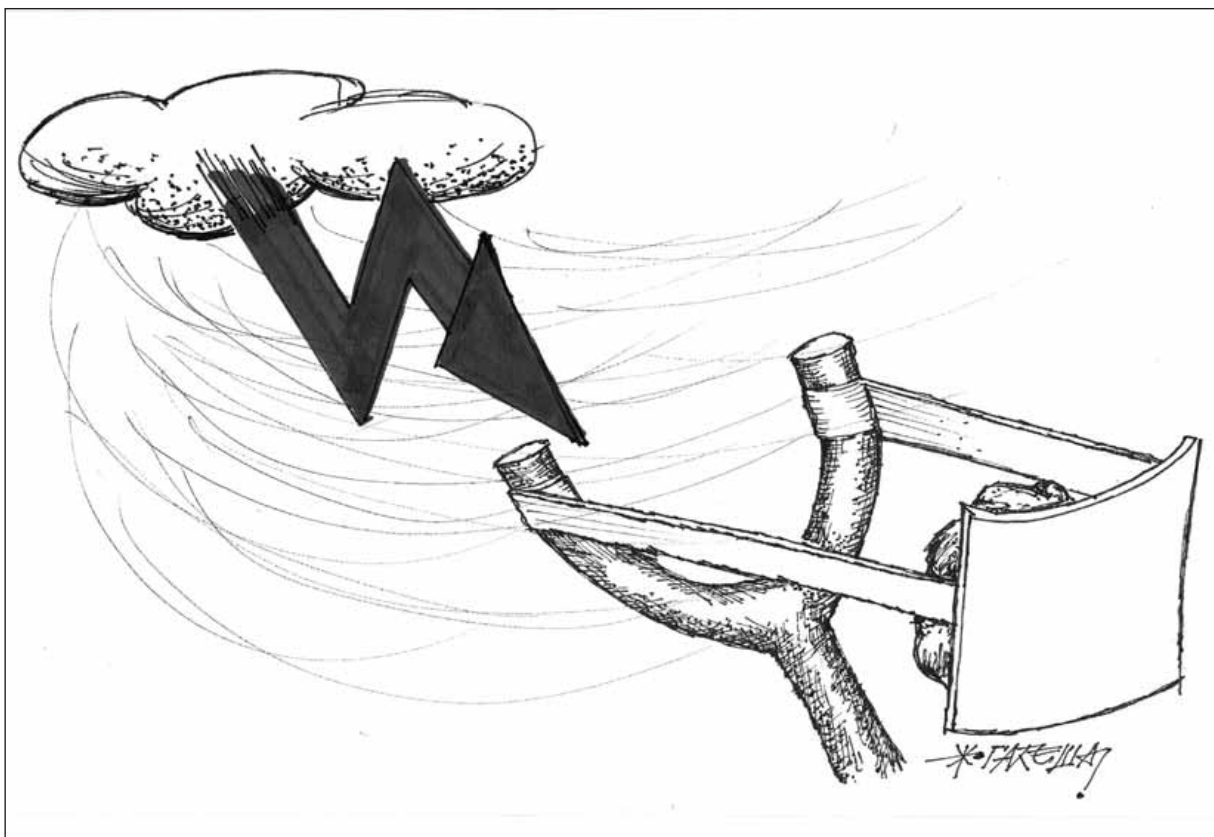
Na okućnici

Krajem meseca uklanjaju se iz višegodišnjih leja procvetalo letnje cveće. Krajnje je vreme da se početkom meseca zasadi dvogodišnje prolećno cveće – mačuhica, spomenak i dr.

Četinarske biljke, ako želimo da dobro prezime, treba obilato zalivati bez obzira na kiše.

Stigla jesen rana

U septembru se sakuplja sledeće lekovito bilje: hrastov lišaj, čemerika, digitalis, divizma, šipurak, kleka, krušina, lincura, nana, neven, slatka paprat, odoljen, oman, morač, mrazovac, čičak, beli slez, tatula, trnjinna, velebilje, idirot, trava za srce...

Promet roba na Produktnoj berzi

od 19. do 23. avgusta 2013. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cena kukuruza i pšenice
- Prvi ugovor za suncokret
- Dešavanja na svetskim berzama

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, rod 2012.	495	13,50-13,82	495	13,50-13,82	-0,41%
Pšenica rod 2013.	575	16,20-16,74	425	16,20-16,74	-0,21%
Soja rod 2012.	50	61,56	50	61,56	3,64
Suncokret, zrno	250	27,00	250	27,00	-
Suncokretova sačma min. 33%	100	28,80	-	-	-

Da nije registrovan prvi kupoprodajni ugovor suncokretom novog roda, za proteklu nedelju bi se teško mogla izdvojiti neka ključna konstatacija koja bi bila različita od opšteg utiska trgovanja prethodnih nedelja. Količinski obim prometa roba preko berze u protekloj nedelji je duplo veći nego prethodne nedelje, a iznosio je 1.220 tona. Veća zastupljenost roba manje pojedinačne vrednosti u strukturi ukupnog prometa uslovio je da rast finansijske vrednosti prometa nije u korelaciji sa rastom količinskog obima prometa. Naime, vrednost trgovanih roba je iznosila 23.610.700 dinara što je rast za 51,17% u odnosu na prethodni nedeljni period.

Cene pšenice i kukuruza, dve najzastupljenije berzanske robe, su u stagnaciji. Prosečna cena tr-

govanja pšenicom protekle nedelje je iznosila 16,49 din/kg (15,26 bez PDV), što je pad za neznatnih 0,21% u odnosu na prosek trgovanja ovom robom u prethodnoj nedelji. Kretanje cene ove robe u toku same nedelje, ipak ukazuje na tendenciju blagog pada cene. Razloge za ovakvu konstataciju nalazimo u činjenici da je trgovanje početkom nedelje startovalo cenom od 15,50 din/kg bez PDV, a zatvoreno na samom kraju nedelje cenom od 15,00 din/kg.

Cena kukuruza statistički posmatrano kao i cena pšenice, ima neznatna pomeranja. Prosečna cena u nedelji za nama je iznosila 13,69 din/kg (12,68 bez PDV), što je pad za 0,41% u odnosu na prosečnu cenu u prethodnoj nedelji. Međutim, za razliku od pšenice, cena kukuruza u okviru same nedelje imala

je uzlazni trend. Od početnih 12,50 din/kg bez PDV, cena je na samom kraju nedelje iznosila 12,80 din/kg, tako da definitivno može da se kon-

statuje da je višenedeljni nagli pad cene ove robe zaustavljen.

Nešto svetlije perspektive su se posle dužeg vremena pojavile i na tržištu soje. Cena ove robe na "Produktnoj berzi" u Novom Sadu je iznosila 61,56 din/kg (57,00 bez PDV). U odnosu na prethodnu nedelju to je rast od 3,64%. Korigovane niže procene roda soje u svetu, rezultiralo je i tržišnim pomeranjem cene ove robe na više vrednosti na svetskim berzama. Generalno od novog roda se može očekivati ipak znatno niža cena od one koja je bila prošle godine, ali nije isključeno da upravo ove korigovane prognoze

prinosu mogu da ublaže taj veliki očekivani cenovni pad soje novog roda.

Poslednji izveštaj u niizu vesti sa "Produktne berze" odnosi se na trgovanje suncokretom novog roda. Po važnosti ova vest bi mogla da bude i prva, ali kampanjsko pojavljivanje ove robe koje traje samo u periodu žetve, uslovilo je da suncokret kao berzanska roba ima veoma mali robni kapacitet. To međutim, ne umanjuje značaj podatka da je prvo trgovanje suncokretom zaključeno po ceni od 27,00 din/kg (25,00 bez PDV). U odnosu na cenu u toku žetve prošle godine, ovo je tačno duplo niža cena.

PRODEX

Na osnovu još jednog u nizu skromnih nedeljnih prometa preko "Produktne berze" čini se da su stabilnost cena (na izuzetno niskom nivou, posebno na tržištu pšenice i kukuruza) i očekivanja od izvoza kao i od predstojećeg "skidanja" novog roda kukuruza, soje i suncokreta, potpuno obustavili interesovanja tržišnih učesnika za

aktivnijim učešćem na domaćem tržištu agrara.

U odnosu na kraj prethodne nedelje, na današnji dan pšenica je pojeftinila za oko 0,30 din/kg, dok su kukuruz i soja poskupeli i to kukuruz za neznatnih 0,05 din/kg, a soja za značajnih 2,00 din/kg.

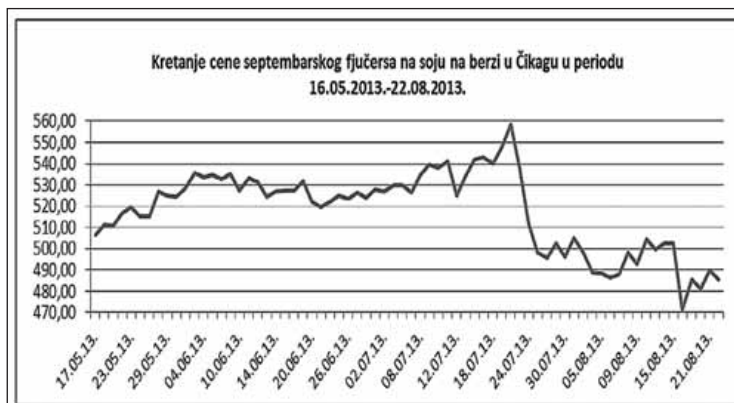
Rezultat ovakvih cenovnih kretanja je i podatak da je PRODEX,

nakon višenedeljnog pada, konačno zabeležio stabilizaciju i blagi rast indeksne vrednosti u odnosu na prošli petak i to za 0,39 indeksnih poena, beležeći na današnji dan vrednost od 193,12 indeksnih poena. Poslednji nedeljni porast indeksne vrednosti ovog pokazatelja zabeležen je još u prvoj polovini jula meseca.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP SEPTEMBAR 2013.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	231.86 \$/t	235.68 \$/t	233.03 \$/t	234.65 \$/t	231.64 \$/t
Kukuruz	186.45 \$/t	194.17 \$/t	190.39 \$/t	196.06 \$/t	191.88 \$/t

Svetske izvozne cene pšenice zabeležile su male neto dobitke u poslednjih nedelju dana. Početne faze žetve jare pšenice u Americi pokazale su promenljive rezultate uz niži nivo proteina u nekim oblastima, uprkos dobrim početnim prinosima. Što se tiče trenutnog stanja na tržištima u Americi, ona se ogledaju u gene-

ralno povoljnoj perspektivi za globalne zalihe i nastalim brigama zbog usporavanja izvozne tražnje.

Što se tiče rejtinga useva kukuruza, isti imaju ocenu 61% dobar/odličan, što je dosta veći nivo u odnosu na prošlu godinu (23%). USDA i dalje stoji iza izjave da će rod kukuruza biti rekordan i da će proizvodnja

skočiti za 8%. Nakon ovih izjava USDA-a, cena kukuruza u odnosu na prošlu godinu je u padu za čak 23%.

Cena septembarskog fjučersa na kukuruz je u poslednjih nedelju dana skočila za 1,25%, dok je fjučers na pšenicu pojeftinio za 1,11%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno mar. 12	471.50 \$/t	485.76 \$/t	481.06 \$/t	489.80 \$/t	485.76 \$/t
Sojina sačma mar. 12	408.80 \$/t	420.30 \$/t	413.80 \$/t	421.50 \$/t	413.30 \$/t

Kada su prošli petak najavljene padavine za vikend na Srednjem Zapadu gde soji, koja je u fazi cvetanja, nedostaju padavine, došlo je naglog pada

cena. Međutim, kako do najavljenih kiša nije došlo vrednosti su početkom nedelje opet skočile, a uzlazna putanja cene je nastavljena cele nedelje, osim srede

kada je opet bilo najve za kišu. Američki usevi soje rejtingovani su sa 62% dobar/odličan, što predstavlja duplo bolju ocenu u odnosu na prošlu godinu.

Septembarski fjučers na soju ima veću vrednost u odnosu na prošli petak za 2,62%, a na sojinu sačmu za 0,85%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

BUDIMPEŠTA

PŠENICA	KUKURUZ
150.02 EUR/t (futures sep 13)	165.68 EUR/t (futures sep 13)

EURONEXT PARIZ

PŠENICA	KUKURUZ
185.25 EUR/t (futures nov 13)	169.75 EUR/t (futures nov 13)

U Budimpešti je pšenica sa septembarskom isporukom pala za 0,27%, dok je kukuruz jeftiniji za 0,48%. U Parizu je fjučers sa novembarskom isporukom na kukuruz skuplji za 2,26%, a pšenicu jeftiniji za 0,27%.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.rs
branimir.alivjovic@limagrain.rs
www.limagrain.rs

VOĆE OD 19.8.2013.DO 26.8.2013.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Banana (sve sorte)	Uvoz (Ekvador)	kg	100	120	120	bez promene	dobra
2	Breskva (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	-	dobra
3	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	180	200	200	bez promene	prosečna
4	Grožđe (belo ostale)	Uvoz (Makedonija)	kg	90	100	100	pad	dobra
5	Grožđe (crno Hamburg)	Domaće	kg	90	100	100	-	slaba
6	Grožđe (crno ostale)	Uvoz (Makedonija)	kg	90	100	100	bez promene	dobra
7	Jabuka (Mucu)	Domaće	kg	80	100	100	bez promene	prosečna
8	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	60	80	80	rast	dobra
9	Kruška (ostale)	Domaće	kg	100	150	120	rast	dobra
10	Lešnik (očičćen)	Domaće	kg	800	1.000	800	bez promene	dobra
11	Limun (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	200	220	200	bez promene	dobra
12	Nektarina (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra
13	Orah (očičćen)	Domaće	kg	1.200	1.300	1.300	bez promene	dobra
14	Pomorandža (sve sorte)	Domaće	kg	180	200	200	bez promene	dobra
15	Smokva (suva)	Uvoz (uvoz)	kg	300	350	300	bez promene	slaba
16	Šljivja (sve sorte)	Domaće	kg	40	60	50	bez promene	dobra

POVRĆE OD 19.8.2013.DO 26.8.2013.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	25	30	30	bez promene	dobra
2	Boranija (olovka)	Domaće	kg	120	130	130	pad	slaba
3	Boranija (šarena)	Domaće	kg	120	130	130	-	slaba
4	Boranija (žuta)	Domaće	kg	130	150	150	bez promene	slaba
5	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	250	260	250	bez promene	prosečna
6	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	180	200	200	rast	prosečna
7	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	100	120	100	bez promene	prosečna
8	Dinja (sve sorte)	Domaće	kg	30	40	40	rast	slaba
9	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	80	120	100	bez promene	dobra
10	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	130	150	150	rast	dobra
11	Krastavac (Kornišon)	Domaće	kg	80	90	80	rast	prosečna
12	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	70	80	70	pad	prosečna
13	Krompir (beli)	Domaće	kg	60	70	70	bez promene	dobra
14	Krompir (crveni)	Domaće	kg	60	70	60	pad	dobra
15	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	30	40	40	bez promene	dobra
16	Lubenica (sve sorte)	Domaće	kg	15	20	20	rast	prosečna
17	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	280	300	300	bez promene	dobra
18	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	70	100	70	bez promene	dobra
19	Paprika (Babura)	Domaće	kg	60	70	60	pad	dobra
20	Paprika (ljuta)	Domaće	kg	100	120	120	bez promene	dobra
21	Paprika (ostala)	Domaće	kg	90	100	100	-	dobra
22	Paprika (šilja)	Domaće	kg	60	70	60	pad	dobra
23	Paradajz (chery)	Domaće	kg	100	120	100	pad	dobra
24	Paradajz (sve sorte)	Domaće	kg	50	60	50	pad	dobra
25	Pasulj (beli tetovac)	Domaće	kg	350	370	350	-	dobra
26	Pasulj (beli)	Domaće	kg	300	350	350	bez promene	dobra
27	Pasulj (šareni)	Domaće	kg	300	350	350	bez promene	prosečna
28	Pasulj (žuti)	Domaće	kg	350	400	400	bez promene	slaba
29	Patlidžan (sve sorte)	Domaće	kg	50	60	60	bez promene	dobra
30	Paškanat (sve sorte)	Domaće	kg	180	200	200	rast	prosečna
31	Peršun (korenaš)	Domaće	kg	180	200	200	rast	dobra
32	Peršun (lišćar)	Domaće	veza	15	20	20	bez promene	dobra
33	Pečurke (šampinjoni)	Domaće	kg	160	180	180	pad	dobra
34	Praziluk (sve sorte)	Domaće	kg	130	150	150	rast	prosečna
35	Spanać (sve sorte)	Domaće	kg	120	130	130	bez promene	prosečna
36	Tikvice (sve sorte)	Domaće	kg	30	40	40	bez promene	dobra
37	Zelen (sve sorte)	Domaće	veza	60	70	60	bez promene	dobra
38	Zelena salata (sve sorte)	Domaće	komad	40	50	50	bez promene	prosečna
39	Šargarepa (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	dobra

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

Datum prikupljanja podataka: 19. 8 - 26. 8. 2013. god.

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	18	20	20	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	95	100	95	bez promene	vrlo slaba
2	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	60	70	60	bez promene	vrlo slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50 kg	Domaće	kg	24	26	24	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	18	20	20	rast	prosečna
3	Pšenica	džak 50 kg	Domaće	kg	20	21	20	bez promene	dobra
	Stočni ječam	džak 50 kg	Domaće	kg	20	21	20	bez promene	slaba

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	12.60	13.30	12.60	pad	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Domaće	kg	12.70	13	12.70	pad	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	20.50	20.50	20.50	bez promene	dobra

CENE ŽIVE STOKE - 19.8 - 26.8. 2013. god.

Mesto prikupljanja cena Pančevo - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
					min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	kg	280	280	280	bez promene	vrlo slaba
2	Prasad	16-25 kg	sve rase	kg	250	250	250	bez promene	slaba
3	Prasad	<=15 kg	sve rase	kg	250	260	260	bez promene	vrlo slaba
4	Telad	80-160 kg	SM	kg	345	400	345	bez promene	vrlo slaba
5	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	kg	190	200	200	bez promene	vrlo slaba

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Datum prikupljanja podataka: 19.8. - 26.8. 2013. god.

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Junad	>480 kg	sve rase	210	230	220	bez promene	vrlo slaba
2	Krmače za klanje	>130 kg	sve rase	150	160	150	bez promene	vrlo slaba
3	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	190	210	200	bez promene	prosečna

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

- Prodajem kombajn New Holand 135, kabina, sečka. Tel: 063/828-9-121
- Prodajem kombajn Zmaj univerzal u dosta dobrom stanju, može zamena za adapter
- Prodajem Rusa 82 stari tip, berač 223 i 224, lozničku 5,5 tona. Tel: 064/150-54-96
- za kukuruz u bilo kakvom stanju. Tel: 064/281-96-29
- Prodajem John Deere 3130 i plug Overum 3 brazde. Tel: 064/20-99-042.
- Prodajem traktor IMT 533 i prikolicu jednoosovinku nosivosti 3 tone. Tel: 063/11-455-38
- Prodajem kombajn Deutz Fahr Topliner 4075 HTS. Tel: 064/15-35-938
- Prodajem traktor IMT 533 u odličnom stanju, špediter DUBRAVA kao nov, plug jednobrazni IMT i plug dvobrazni OLT-ov, sve kao novo. Tel: 065/5689089, 063/7033799, 063/587583
- Prodajem motokultivator Lavin 8 konjskih snaga, sa prikolicom, špartačem, plugom, tegovima i rezervnim točkovima. Cena 800 evra. Automizer leđni 80 evra i autoprikolica Panonija 80 evra. Tel: 064/8589-640
- Prodajem Rusa 82, stari tip i berač Zmaj 224. Tel: 064/150-54-96
- Prodajem traktor Ferguson 533 u dobrom stanju, nove gume, urađena generalna. Tel: 064/26-87-174
- Prodajem traktor Zetor 5011, prskalicu Rau 330 litara, plug IMT jednobrazni, plug dvobrazni na pomeranje, špartač IMT dvoredni, plug dvobrazni 757, grablje Šempeter 220, drljača 4 krila, levator 9 metara, špediter Dubrava. Tel: 064/315-91-18
- Prodajem traktor Torpedo 45 i junicu debelu, staru 15 meseci za klanje. Tel: 022/737-562
- Prodajem Rakovicu 60 u dobrom stanju, dve nove prednje gume za Rakovicu i Vladimirca takođe u dobrom stanju. Tel: 066/937-23-63
- Prodajem traktor IMT 5136. Tel: 022/710-973
- Prodajem traktor IMT 533 u dobrom stanju. Tel: 061/15-88-641
- Prodajem traktor IMT 585 u radnom stanju. Tel: 064/912-65-54
- Prodajem traktor 575. Tel: 064/95-62-160
- Prodajem Ferguson 539, prva farba, vlasnik. Radenković. Tel: 060/06-88-133
- Prodajem traktor Torpedo 9006 u odličnom stanju. Tel: 063/855-44-23
- Prodajem traktor Torpedo i kravu muzaru. Tel: 022/737-562
- Prodajem traktor 539, 1988. godište. Tel: 063/83-73-634
- Prodajem traktor Belarus 820, 1999. godište, u odličnom stanju. Martinci. Tel: 064/4-333-528
- Prodajem traktor IMT 5136. Tel: 022/710-973
- Prodajem traktor torpedo 9006 u odličnom stanju. Tel: 066/93-54-743
- Prodajem silo kombajn Potinger. Tel: 069/43-81-699
- Prodajem Vladimirca i tanjiraču leskovačku 24 diska. Tel: 022/742-324
- Prodajem Vladimirca, motokultivator Honda 368 i levator 9 metara. Tel: 022/742-060

- Prodajem žitni kombajn Zmaj Univerzal u dobrom stanju i traktor IMT 533. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem traktor Belarus 820, 1999. godište, u odličnom stanju. Tel: 064/4-333-528
- Prodajem traktor IMT 558 i dvobrazni IMT plug. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem traktor IMT 560, dobro stanje, 1982. godište, IMT 756vk kao nov bez ulaganja i 2 drljače mala i velika. Tel: 064/32-49-259
- Prodajem traktor IMT 5136. Tel: 022/710-973
- Prodajem Rakovicu 60, Torpedo 45, Vladimirca, prikolicu Tehnostroj, prikolicu Pobeda nosivosti 5 tona, prikolicu erdevičku nosivosti 6 tona, tanjiraču Oltovu i levator. Tel: 022/742-060, 060/08-28-382
- Prodajem traktor 575. Tel: 064/95-62-160
- Prodajem IMT 558, setvospremač i prikolicu Dubrava nosivosti 3,5 tone. Tel: 064/902-40-72
- Prodajem žitni kombajn Zmaj Univerzal u dobrom stanju. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem traktor Vladimirac T25. Tel: 060/066-91-47
- Prodajem traktor IMT 558 sa dvobraznim plugom. Tel: 064/33-11-825
- Prodajem traktor Rakovica 120, mercedes motor. Tel: 064/25-99-275
- Prodajem traktor Belarus 820 1999. godište, u odličnom stanju. Tel: 064/4-333-528
- Prodajem traktor Ford 4610 65 KS, 1987. godište u dobrom stanju sa kabinom. Tel: 061/11-18-972
- Prodajem traktor IMT 542, 1984. godište, cisternu za osoku 4.000 litara i setvospremač. Tel: 062/122-45-95
- Prodajem traktor 575. Tel: 064/95-62-160
- Prodajem kombajn Univerzal u dobrom stanju. Tel: 064/28-19-629
- Prodajem kombajn Zmaj 141 sa žitnim i kukuruznim adapterom, cena 6.500 E. Tel: 063/72-07-148
- Prodajem traktor Torpedo 7506 bez prednje vuče, remontovan, nove gume, bez ulaganja. Tel: 022/736-192
- Prodajem traktor IMT 578 i motor s44 ili menjam za 533, 539, 542. Tel: 063/469-016
- Prodajem Belarus 82, elevator za kukuruze 9 m, krunjač-prekrupač odžački, kolica za heder. Tel: 064/31-88-541
- Prodajem kombajn Zmaj 141 sa žitnim i kukuruznim adapterom, cena 6.500 evra. Tel: 063/720-71-48

OPREMA

- Prodajem motor za 577, tanjiraču 24 diska i prikolicu 5 t. Tel: 063/71-75-416
- Prodajem prikolice Dubrave. Tel: 022/716-184
- Prodajem berač Zmaj 216 ili menjam za 577 novi tip. Tel: 022/666-409
- Prodajem krimler 3.6 m, hidraulično rasklapanje. Tel: 063/509-869
- Prodajem prekrupač na kardan, slovenački. Tel: 064/24-94-588
- Prodajem dvoredni berač Zmaj 220 sa bunkerom, berač u dobrom stanju, spreman za berbu. Tel: 064/33-77-840
- Prodajem berač Zmaj 222, 1986. godište. Tel: 064/310-14-20
- Prodajem krunjač Odžački u ispravnom stanju. Cena 120 evra. Tel: 064/48-64-62

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

- Prodajem krunjač sa svojim sopstvenim pogonom, kapacitetom 6,5 do 7 tona na 1 čas. Tel: 064/171-96-86
- Kupujem berač Eko 3500. Tel: 064/36-85-247
- Prodajem muzlicu "alfa laval", povoljno! Tel: 064/187-14-63
- Prodajem prikolicu za stoku, dve drljače jedna sa valjcima, mali i veliki špediter, jednobrazni plug, odžački prekrupač. Tel: 063/870-30-14
- Prodajem prekrupač nov, melje klip bez elektro Motora, elektro motor 4 kw, 720 obrtaja. Tel: 022/473-176
- Prodajem prskalicu 440 litara, IMT žitnu sejačicu 23 reda, špartač za repu i soju šestoredni, vučeni dvoredni kombajn za repu. Tel: 063/569-417.
- Prodajem dvoredni berač Zmaj 221, dobro stanje. Tel: 065/54-29-508
- Prodajem spremač 2.90 sa duplim rotorima, 3 god star. Tel: 022/715-406
- Prodajem bočnu kosačicu Dubrava za traktore IMT 533 i 539. Tel: 022/742-492
- Prodajem mašinu za pravljenje briketa, ručne izrade, cena dogovor, može i zamena. Tel: 022/716-779

- Prodajem dve nove kabine za IMT 577, 560, 542 sa zelenim staklima. Tel: 022/660-481, 064/96-52-339
- Prodajem samoutovarnu prikolicu za seno SIP slovenačka, aluminijumske stranice zapremine 19 m³ prvi vlasnik. Može zamena za bolju kipericu od 3.5 t uz doplatu. Miloš Matijašević, Adaševci. Tel: 064/29-30-657
- Prodajem polovne gume 14 9 28. Tel: 064/24-94-301
- Prodajem plug dvobrazni Leopard 14 coli ,granu za duvan i dve gume kompletne balonke 15.3 sa felnama sa šest rupa, skoro nove i kardan dugački za berač. Tel: 022/737-255
- Prodajem prskalicu Rau 330 litara i sejačicu za žito. Tel: 064/320-78-56
- Prodajem dvobrazni plug 757 i stočnu prikolicu. Tel: 022/663-095
- Prodajem krunjač trofazni na korpe. Tel: 063/83-68-768
- Prodajem špediter Dubrava nosivosti 1,5 t. Tel: 062/170-52-63
- Prodajem špediter Dubrava nosivosti 2 tone u odličnom stanju sa gornjim stranicama, cena po dogovoru. Tel: 063/70-66-346
- Prodajem motor za 577, silo kombajn, drljaču 4 krila. Tel: 064/193-04-69
- Prodajem prikolice Dubrave. Tel: 022/716-184
- Prodajem frezu za traktor IMT, radni zahvat 125 cm u ispravnom stanju. Adaševci. Tel: 065/215-84-17
- Prodajem Tomosovu samohodnu strižnu kosu. Tel: 060/630-80-30
- Kupujem aparat za mužu krava. Tel: 022/731-462
- Prodajem motokultivator sa frezom 506 IMT i strižnu kosu samohotku. Tel: 060/630-80-30
- Prodajem nov prekrupač veliki, melje i klip. Tel: 022/473-176
- Prodajem mešaonu stočne hrane, čerupač za piliće, sušaru za polen za pčelare. Tel: 022/711-179, 064/207-10-97
- Prodajem mlin za integralno brašno, kapaciteta 150-200 kg/sat, kamen prečnika 800 mm plus sito i prohrmsko sandučice za odlaganje brašna. Tel: 022/555-373, 063/541-411
- Prodajem polovan, dobro očuvan kavez za 100 koka nosilja. Tel: 022/623-596
- Prodajem čardak u Šidu sa biber crepom, hitno i povoljno, dimenzije 9,5 sa 3 m. Tel: 064/215-80-83

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.
Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

- Kupujem muzlicu Virovitica. Tel: 022/465-526, 064/361-60-54
- Prodajem pneumatsku sejačicu Olt 4 reda, setvospremač 2,90 m dupli rotori, prskalicu Rau 520 l, 10 m grane. Tel: 022/715-406
- Prodajem prikolicu za stoku i Kikindu 2.5 t. Tel: 022/2713-674
- Prodajem prskalicu 440 litara, IMT žitnu sejačicu 23 reda, špartač za repu i soju i dvoredni vučeni kombajn Klajne 2KR. Tel: 063/569-417
- Prodajem dvobrazni plug 757 i prikolicu za goveda povoljno. Tel: 022/663-095, 064/164-58-33
- Prodajem plug prevrtač, četvorobrazni vario. Tel: 063/509-869
- Prodajem dob i korpu za veliki krunjač od jednog metra. Tel: 063/715-89-36
- Prodajem frezu za traktor, radni zahvat 125 cm. Tel: 022/737-737
- Prodajem motokultivator dizel i kupujem plug za Tomu Vinkovića i freziram bašte i voćnjake u Sremskoj Mitrovici i okolini. Tel: 066/403-677
- Prodajem četvororedni IMT špartač. Tel: 022/665-036
- Prodajem krunjač na korpe trofazni. Tel: 022/670-901, 063/83-68-768
- Prodajem frezu 506 sa priključcima, krunjač za kukuruz i prekrupač, oba na trofaznu struju. Tel: 065/57-89-165
- Prodajem dvobrazni plug Olt 12 coli. Tel: 066/178-766
- Prodajem prskalicu Rau 330 litara, plug IMT 755, plug IMT jednobrazni, plug dvobrazni na pomeranje, špartač IMT dvoredni, plug dvobrazni 757, grablje Šempeter 220, drljaču 4 krila. Tel: 064/31-59-118
- Prodajem prikolicu za rasturanje stajnjaka SIP 3,5 tone, dva elevatora za istovar kukuruza i presu niskog pritiska samoutovarnu (meke bale). Tel: 022/714-337
- Prodajem kabinu za traktor Belarus MTZ 52. Tel: 064/211-72-24
- Prodajem presu Welger 71 u odličnom stanju. Tel: 022/467-759, 064/51-69-710
- Prodajem Nodet sejačicu, 4 reda. Cena 1.000 E. Tel: 022/2733-053, 064/311-86-86
- Prodajem pneumatsku sejačicu Olt 4 reda, ispravna, vrlo povoljno. Tel: 064/24-94-505
- Prodajem IMT plug 757, 14 coli i frezu IMT 506 sa prikolicom. Tel: 069/717-615
- Prodajem odžački krunjač čekićar u odličnom stanju. Tel: 064/31-88-274
- Prodajem presu za baliranje u odličnom stanju i kukuruz ekstra kvaliteta. Tel: 065/602-34-96
- Prodajem remontovan kao nov kardan, od prednje vuče za traktor Torpedo, devedeset konja i gornju vuču stari tip za traktor IMT povoljno. Tel: 061/200-32-17
- Prodajem motokultivator, uz njega ide prikolica sa vučom, kosa, plug prevrtač. Tel: 064/064-91-19
- Prodajem presu za pravljenje briketa, kosilicu za travu na benzin i trimmer. Svaki dogovor moguć. Tel: 022/716-779
- Prodajem 4 jutra zemlje u Privinoj Glavi. Tel: 022/715-499
- Prodajem jutro zemlje kod Matroza, industrijska zona. Tel: 022/640-102, 060/38-88-461
- Povoljno na prodaju kuća u Erdeviku sa pomoćnim prostorijama, bašta, podrum garaža. Cena po dogovoru. Tel: 064/706-12-10
- Prodajem 2 jutra zemlje u Lačarku. Tel: 022/670-896
- Prodajem jutro zemlje u Kuzminu potes Lasice. Hitno i vrlo povoljno. Tel: 064/238-10-91
- Menjam vikendicu u Novom Sadu za vikendicu u Vrdniku. Tel: 064/251-09-29
- Prodajem kucu u Bogatiću, na 10 ari placa sa pomoćnim zgradama, tvrđa gradnja, ulica Branka Đonlića. Tel: 064/420-21-54
- Prodajem ili menjam plac površine 23 ara, voda, struja, u Lačarku za kuću u Erdeviku. Tel: 061/64-53-191
- Prodajem garsonjeru u Indiji, nova gradnja, Pinkijeva 2. Tel: 022/592-808, 062/82-05-256
- Prodajem 3.5 jutra zemlje u Gornjem Selištu. Tel: 069/716-823
- Prodajem vikendicu u Prnjavoru. Tel: 063/519-715
- Kupujem vikendicu u Vrdniku. Tel: 063/519-715
- Prodajem spratnu kuću u užem centru Stare Pazove na 6 ari placa a kuća 180 m². Tel: 022/311-693, 064/381-16-51
- Prodajem manju kuću u Novom Sadu. Tel: 063/519-715
- Prodajem kuću u Šidu, ulica Fruškogorska 21. Tel: 022/715-105, 060/715-105-5
- Prodajem kuću u Erdeviku na 20 ari placa. Tel: 064/960-33-97
- Prodajem jutro zemlje u Kuzminu, potes Lasice. Hitno i povoljno. Tel: 064/238-10-91.
- Prodajem kuću u Moroviću na placu od 84 ara, ulica Nikole Tesle 89. Tel: 022/2733-053, 064/311-86-86
- Prodajem plac sa temeljom i svim papirima za gradnju u Rumi. Tel: 064/33-55-320
- Prodajem kuću u Šidu, Fruškogorska 21. Tel: 022/715-105, 060/7151-055
- Prodajem 30 ari zemlje u Irigu, potes tursko brdo u vikend zoni. Tel: 064/48-123-31
- Prodajem dva i po jutra zemlje u Lačarku. Tel: 063/899-26-53
- Prodajem kuću u Rumi i kuću u Buđanovcima. Tel: 069/00-10-685
- Prodajem nepuno jutro zemlje u Rumi, njiva Sodol breg i spratnu noviju kuću 276 m² blizu vašara u Rumi. Tel: 022/478-417, 062/17-53-900
- Prodajem kuću u Kuzminu na pola jutra placa i jagnjad za klanje. Tel: 022/664-181, 064/07-64-980
- Prodajem kuću u Novoj Pazovi. Tel: 061/160-36-22
- Prodajem kuću u Moroviću na placu od 84 ara, ulica Nikole Tesle 89. Tel: 022/2733-053, 064/311-86-86
- Prodajem plac u Sotu u blizini jezera površine 5 ari. Tel: 022/621-340, 063/55-22-92
- Prodajem kuću u Privinoj Glavi sa svim pratećim objektima, cena 10.000 evra. Tel: 063/71-59-562

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVI, LOKALI

- Prodajem jutro zemlje u Kuzminu, potes Lasice. Hitno i povoljno. Tel: 064/238-10-91

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

- Prodajem ječam. Tel: 022/476-908
- Prodajem kukuruz, rod 2012. Tel: 022/671-888, 063/519-089
- Prodajem baliranu detelinu, 50 komada bala, cena 280 din/kom. Tel: 064/37-69-159
- Prodajem kukuruz rod 2011-2012 i oko 4 t soje. Tel: 062/817-08-61
- Prodajem kukuruz, vrlo kvalitetan. Tel: 022/448-261, 061/29-55-627
- Prodajem 300 bala sena, može zamena za ovce, motokultivator dizel, traktor Tomu Vinković. Toša, mandeloški put. Tel: 022/631-495, 066/403-677
- Prodajem baliranu detelinu, 100 komada bala, cena 270 din/kom. Tel: 064/37-69-159
- Prodajem šljive. Tel: 063/344-836
- Prodajem 1 tonu tritikala. Tel: 022/666-146
- Prodajem stočni ječam. Tel: 064/34-533-64
- Prodajem balirano seno. Stejanovci. Tel: 064/024-52-61
- Prodajem 400 bala sena, može i u rinfuzi i motokultivator dizel. Sremska Mitrovica. Tel: 022/631-495, 066/403-677
- Prodajem detelinu. Tel: 022/736-338
- Prodajem 4 tone kukuruza, cena 2.500. Tel: 062/13-37-268
- Prodajem stočni ječam. Tel: 064/345-31-21
- Prodajem 500 kg starog tritikalea. Tel: 022/666-146, 064/920-88-00
- Prodajem veću količinu zdravog kukuruza ekstra kvaliteta. Tel: 065/623-03-11
- Prodajem jedan vagon kukuruza. Tel: 064/32-66-011
- Prodajem 2 vagona kukuruza. Tel: 063/509-869
- Prodajem balirano seno, veća količina. Tel: 064/02-45-261

Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.
Mob: 063/592-235

- Prodajem koziji sir. Tel: 022/752-043
- Prodajem kukuruz. Tel: 064/14-974-13
- Prodajem vagon kukuruza, rod 2011. i tonu soje. Tel: 022/666-071
- Prodajem vagon kukuruza u zrnu. Tel: 064/318-54-21
- Prodajem kazan za rakiju 120 litara. Tel: 062/13-23-410
- Prodajem 100 l domaće rakije od šljive. Tel: 064/48-65-836
- Prodajem seno, soju i slamu u rol balama u Kuzminu. Oko 500 bala. Cena po dogovoru. Tel: 064/354-44-50
- Kupujem zrno soje. Tel: 064/118-62-97

USLUGE, POSLOVI

- Uslužno bušim rupe traktorom za voće, stubove i ograde. Tel: 064/99-25-898
- Pouzdan čovek održavao bi vikendice na Fruškoj gori. Tel: 064/514-7251
- Freziram bašte u Mitrovici i okolini. Tel: 022/631-495
- Industrija mesa Zmajevac iz Iriga potrebni automehaničari sa iskustvom. Tel: 022/462-433, 064/891-38-11
- Usluga zavarivanja. Tel: 066/942-1117
- Tražim ženu za pomoć u kući stan, hrana i plata po dogovoru. Tel: 061/2892-945
- Vršim negu starih, bolesnih i osobe sa posebnim potrebama. Tel: 064/133-19-35
- Potreban električar za servis i montažu. Tel: 060/6070-106
- Tražim posao: čuvanje dece, pomoć u kući i starima za stan, hranu i platu. Tel: 064/4723-813
- Diplomirani ekonomista daje časove matematike. Tel: 064/264-76-91
- Ozbiljna žena negovala bi nepokretne starije osobe i čuvala decu. Tel: 064/050-16-36
- Dajem časove engleskog i nemačkog jezika za sve uzraste. Tel: 064/3144-666

SREMSKA POLJOPRIVREDA

- **Vaš poljoprivredni savetnik**
- **Novine koje Vas uvode u savremeni agrobiznis**

MARKETING

Tel/fax: 022/610-496

Mob: 064/1629-737

E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

- Ženskoj osobi hitno potreban bilo koji posao. Tel: 061/173-94-52

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Kupujem okiten crevo fi 50, 100m. Tel: 061/1148-153
- Prodajem zalivni sistem za navodnjavanje kompletan, plug obrtač dvobrazni Cron i plug dvobrazni leskovački, krunjač sip na kardan. Tel: 064/4944-907
- Prodajem 10 aluminijumskih cevi za navodnjavanje sa rasprskivačima. Tel: 022/688-133
- Prodajem 30 cevi za navodnjavanje, aluminijumske, slovenačke proizvodnje. Tel: 022/465-808
- Prodajem pumpu Morava za zalivanje, ima 2 usisna i 2 potisna creva. Veliki Radinci. Tel: 022/660-016
- Prodajem cevi za navodnjavanje fi 50, 9 komada sa prskalicama i 3 para krajeva cevi fi 70. Tel: 060/5840-183
- Prodajem pumpu Tomos za navodnjavanje i cevi za sistem kap po kap. Tel: 022/715-095
- Prodajem 4 platenika dužine 40 m i visine 8 m sa najlonom. Tel: 062/405-539
- Prodajem aluminijumske cevi za navodnjavanje, fi 70, 60 komada sa prskalicama i 9 komada fi 50 sa prskalicama. Tel: 064/4113-590
- Prodajem tifon Fores prečnika 90 mm, 420 cm, 2003. godište, pumpa Bauer. Tel: 022/445-375, 063/1188-219
- Prodajem Honda MIO 10, pumpu kapaciteta 1100 l/min, benzinska. Cena 400 evra. Tel: 022/312-740, 063/71-66-245
- Prodajem cevi za navodnjavanje prečnika 70 i 90, kompletan sistem. Radinci. Tel: 022/660-249
- Kupujem polenov prah. Tel: 065/60-12-030
- Prodajem šumski med, cena 400 dinara, za područje Šida besplatna kućna dostava. Tel: 022/712-355
- Prodajem med lipa i bagrem. Tel: 022/716-516, 064/6522-453
- Prodajem bagremov i lipov med, veća količina. Tel: 022/718-292, 064/652-24-53
- Prodajem med bagremov, lipov, polen i društva sa 10 ramova. Tel: 022/718-292 064/6522-453
- Prodajem med Lipov i bagremov na veliko. Tel: 066/005-655
- Prodajem šumski med 350 din/kg. Tel: 022/712-355
- Prodajem 10 košnica sa pčelama. Tel: 022/2710-130, 063/8574-180
- Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 064/33-11-629

- Prodajem koke nosilje 18 nedelja stare. Tel: 063/71-75-416
- Prodajem sjajnjene ovce. Tel: 064/4430-891
- Prodajem jaganjce za klanje. Tel: 022/663-218
- Prodajem oteplenu junicu sa teletom. Tel: 065/56-03-549
- Prodajem dva lepa crveno-bela muška teleta stara 40 dana i Olt kosačiću. Tel: 022/650-478, 063/800-93-68
- Prodajem 7 krava simentalke rase. Tel: 022/443-088
- Prodajem crveno-belu kravu steonu 6 meseci. Tel: 064/026-93-10
- Prodajem krmaču za klanje. Tel: 064/31-91-246
- Prodajem suprasnu krmaču. Tel: 022/493-558
- Prodajem odrasle bele guske. Tel: 022/325-232
- Prodajem žensko june težine oko 250 kg, Simentalka. Tel: 061/624-65-77
- Prodajem 2 krave muzare, jedna crno bela, druga je Simentalka, daju po 20 litara mleka. Radenković. Tel: 060/06-88-133
- Prodajem kravu Simentalku, prvotelka, žensko tele staro 6 dana. Tel: 022/442-109, 063/1147-164
- Prodajem 8 krava simentalke rase, cena povoljna. Tel: 022/443-088
- Prodajem ovce, šilježice i jaganjce rase Il de Frans, Virtemberg. Tel: 064/51-44-311
- Prodajem dobru suprasnu krmaču. Tel: 022/493-558
- Prodajem jaganjce za klanje. Tel: 022/663-218
- Prodajem dobru suprasnu krmaču u trećem prašenju težine oko 280 kg, Durok. Tel: 022/493-558
- Prodajem odrasle bele guske. Tel: 022/325-232
- Prodajem kravu muzaru. Tel: 022/737-562
- Prodajem krmaču 3 puta prašena za klanje. Tel: 060/424-09-55
- Prodajem ovce, šilježice i jaganjce rase Il de Frans, Virtemberg. Tel: 064/51-44-311
- Prodajem koze i jariće. Tel: 022/752-043
- Prodajem 5 ovci Virtemberg i ovna. Cena povoljna. Tel: 064/05-86-936
- Prodajem pet ovaca, ovna i šest jaganjaca. Cena po dogovoru. Tel: 064/490-43-58.

- Prodajem jedan vagon kukuruza. Tel: 064/32-66-011

- Prodajem 2 krave muzare, jedna crno bela, druga je Simentalka, daju po 20 litara mleka. Radenković. Tel: 060/06-88-133

- Prodajem kravu Simentalku, prvotelka, žensko tele staro 6 dana. Tel: 022/442-109, 063/1147-164

- Prodajem 8 krava simentalke rase, cena povoljna. Tel: 022/443-088

- Prodajem ovce, šilježice i jaganjce rase Il de Frans, Virtemberg. Tel: 064/51-44-311

- Prodajem dobru suprasnu krmaču. Tel: 022/493-558

- Prodajem jaganjce za klanje. Tel: 022/663-218

- Prodajem dobru suprasnu krmaču u trećem prašenju težine oko 280 kg, Durok. Tel: 022/493-558

- Prodajem odrasle bele guske. Tel: 022/325-232

- Prodajem kravu muzaru. Tel: 022/737-562

- Prodajem krmaču 3 puta prašena za klanje. Tel: 060/424-09-55

- Prodajem ovce, šilježice i jaganjce rase Il de Frans, Virtemberg. Tel: 064/51-44-311

- Prodajem koze i jariće. Tel: 022/752-043

- Prodajem 5 ovci Virtemberg i ovna. Cena povoljna. Tel: 064/05-86-936

- Prodajem pet ovaca, ovna i šest jaganjaca. Cena po dogovoru. Tel: 064/490-43-58.

ZALIVNI SISTEMI

- Kupujem okiten crevo fi 50, 100m. Tel: 061/1148-153
- Prodajem zalivni sistem za navodnjavanje kompletan, plug obrtač dvobrazni Cron i plug dvobrazni leskovački, krunjač sip na kardan. Tel: 064/4944-907
- Prodajem 10 aluminijumskih cevi za navodnjavanje sa rasprskivačima. Tel: 022/688-133
- Prodajem 30 cevi za navodnjavanje, aluminijumske, slovenačke proizvodnje. Tel: 022/465-808
- Prodajem pumpu Morava za zalivanje, ima 2 usisna i 2 potisna creva. Veliki Radinci. Tel: 022/660-016
- Prodajem cevi za navodnjavanje fi 50, 9 komada sa prskalicama i 3 para krajeva cevi fi 70. Tel: 060/5840-183
- Prodajem pumpu Tomos za navodnjavanje i cevi za sistem kap po kap. Tel: 022/715-095
- Prodajem 4 platenika dužine 40 m i visine 8 m sa najlonom. Tel: 062/405-539
- Prodajem aluminijumske cevi za navodnjavanje, fi 70, 60 komada sa prskalicama i 9 komada fi 50 sa prskalicama. Tel: 064/4113-590
- Prodajem tifon Fores prečnika 90 mm, 420 cm, 2003. godište, pumpa Bauer. Tel: 022/445-375, 063/1188-219
- Prodajem Honda MIO 10, pumpu kapaciteta 1100 l/min, benzinska. Cena 400 evra. Tel: 022/312-740, 063/71-66-245
- Prodajem cevi za navodnjavanje prečnika 70 i 90, kompletan sistem. Radinci. Tel: 022/660-249

PLASTENICI, STAKLENICI

- Staklenik 1100 m² u radu. Tel: 063/535-179
- Prodajem platenik. Tel: 060/1525-643
- Kupujem rasadnik 8 x 50 m sa duplom konstrukcijom. Tel: 022/453-028
- Platenici alu konstrukcija 28x4,5 m. Tel: 063/8511-323

PČELARSTVO

- Kupujem polenov prah. Tel: 065/60-12-030
- Prodajem šumski med, cena 400 dinara, za područje Šida besplatna kućna dostava. Tel: 022/712-355
- Prodajem med lipa i bagrem. Tel: 022/716-516, 064/6522-453
- Prodajem bagremov i lipov med, veća količina. Tel: 022/718-292, 064/652-24-53
- Prodajem med bagremov, lipov, polen i društva sa 10 ramova. Tel: 022/718-292 064/6522-453
- Prodajem med Lipov i bagremov na veliko. Tel: 066/005-655
- Prodajem šumski med 350 din/kg. Tel: 022/712-355
- Prodajem 10 košnica sa pčelama. Tel: 022/2710-130, 063/8574-180
- Prodajem 30 košnica sa pčelama. Tel: 064/33-11-629

KUĆNI LJUBIMCI

- Sibirski haski, ekstra štenad. Tel: 065/6573-857

- Prodajem štence Labrador. Tel: 060/010-19-71
- Prodajem kućice rotvajlere stare mesec dana (60 evra). Tel: 060/7352-070
- Hitno poklanjam ženku šarplaninca sa papirima, zbog odlaska u inostranstvo. Tel: 031/154-001
- Pikinezeri stari preko dva meseca. Tel: 064/2159-053
- Lesi muško štene odnegovano staro osam meseci. Tel: 063/234-219
- Prodajem kućice pekinezera, patuljaste pinčeve, nemačke kratkodlake ptičare, lovne terijere, vakcinisani i revakcinisani. Dublje. Tel: 062/188-00-24
- Prodajem štence kratkodlakog ptičara. Tel: 022/716-200

MOTORNA VOZILA

- Prodajem Citroen C5, 2002. godište. Tel: 063/515-003
- Prodajem Opel kadet, dizel 1.6 karavan, fabričko stanje, alu felne, gume odlične. Povoljno. Tel: 063/558-801
- Prodajem audi 80, 1990 godište, benzin, gas, spreman za registraciju. Tel: 064/00-55-904
- Povoljno prodajem kamion TAM-10-110 registrovan, fabrički proizveden, sandučar, kamion je u odličnom stanju, vlasnik. Tel: 061/204-96-33
- Prodajem Yugo 55.a za američko tržište 1988. godište, registrovan do 21.08.2014. cena 600 E. Kukujevci. Tel: 064/911-82-92
- Prodajem Opel kadet 1,3 benzin, 1989. godište, crveni metalik, prvi vlasnik. Tel: 069/664-521
- Prodajem Golf turbo dizel, 1987. godište, urađena generalna prošle godine elektro podizači, šiber, 5 vrata, registrovan godinu dana. Tel: 063/77-16-113, 060/61-00-880
- Prodajem Reno 5 1,4, 1988. godište, motor generalno sreden. Tel: 064/45-25-791 Prodajem Škodu feliciju, 1997. godište, benzin-gas, registrovan do 3 2014. godine. Tel: 063/617-191
- Prodajem Fiat punto 2003. godište, ocarinjen, nove gume, može zamena za Golf 2. Tel: 064/150-71-04
- Prodajem Opel kadet 1.300 benzin, 1989. godište ili menjam za prasiće. Tel: 069/664-521

Prodajem Opel Kadet, kocka 1,2, godište '83., benzin-plin, povoljno. **Tel: 064/14-69-263**

- Prodajem stojadina u odličnom stanju, 1999. godište, očuvan, neregistrovan, aluminijumske felne za forda 14-ice sa dobrim letnjim gumama, prodajem alu
- felnu za juga 13-ice sa dobrim gumama. Tel: 063/76-59-856
- Prodajem Golf 3 benzin-plin-novi atest, 1995 godište, registrovan do juna 2014 godine. tel: 064/256-20-40

RAZNO

- Prodajem bagremova drva debela, 25 evra. Tel: 063/520-419
- Prodajem kavez za koke nosilje 120 i 3 puta 60 komada sa tepsijama. Tel: 064/33-54-760
- Kupujem kazan za rakiju do 60 litara. Tel: 063/774-11-48
- Kupujem čokove. Tel: 064/256-20-40
- Prodajem kazan za rakiju 160 l sa destilatom. Tel: 062/393-706
- Prodajem kalorični briket za loženje pakovan u džambo vreće od 1 tone, uvoz iz Austrije. Tel: 062/314-330
- Popravka svih vrsta gibnjeva od poljoprivredne mehanizacije i ostali kamionski i kombi program. Branko Vulin, Lačarak. Tel: 022/673-667, 064/175-81-43
- Prodajem jaja japanskih prepelica. Tel: 060/710-89-20
- Prodajem bagremove stubove za vinograde, voćnjake, ograđivanje. Tel: 062/314-330

- Prodajem muzlicu Alfa Laval. Povoljno. Tel: 064/18-71-463
- Kupujem mešaonu stočne hrane kapaciteta 250 do 350 kg. Tel: 022/670-056
- Prodajem sve vrste uglja za ogrev: sušeni, kameni, drveni. Prevoz obezbeđen. Tel: 062/314-330
- Prodajem kazan za rakiju od 150 litara. Tel: 064/17-34-144
- Prodajem humus (crnu zemlju) za nasipanje cvetnjaka, bašti; travu u busenu, potpuno čista otporna na gaženje, engleska, može i sa postavljanjem. Tel: 062/314-330 Kupujem vrcaljku za med. Tel: 064/240-66-16
- Prodajem brodski pod 19 mm, izbrušen, potpuno suv, može se postaviti na lepak, bez ispadajućih čvorova, uvoz iz Austrije. Tel: 062/314-330
- Prodajem sadni materijal za trogodišnju plantažu mente. Tel: 063/1100-872
- Prodajem kazan za rakiju od 150 litara. Tel: 064/13-94-294
- Prodajem topolove oblice i poluoblice prečnika 11 i 16 cm za brvnare, ograde, baštenske garniture i kućice, oblaganje kuća i vikendica. Tel: 062/314-330
- Prodajem mlin za kukuruz, može da melje i klip, trofazni motor 8 KS (Grgurevci). Tel: 064/3627-401
- Prodajem krunjač Somborac sa 4 rupe na kardan, malo radio. Tel: 063/8054-061
- Prodajem kavez za 10 koka nosilja. Tel: 022/714-336
- Prodajem krunjač na korpe trofazni. Tel: 022/670-901, 063/83-68-768
- Prodajem bagremove stubove za vinograde, voćnjake, ograđivanje. Tel: 062/314-330
- Prodajem mešaonu stočne hrane, čerupač za piliće, sušaru za polen za pčelare i elektromotore. Tel: 064/207-10-97
- Euro kuka marke Bosal za Citroen C5 karavan 2005. Zvati posle 15h i vikendom. Tel: 063/7588-935, 022/617-556
- Prodajem kopletnu opremu za klanje, viseći kantar (meri 250 kg) i šivaču mašinu Bagat. Tel: 022/685-081, 064/4615-799
- Prodajem cisternu Creinu, dvobrazni plug i špartač. Sve u odličnom stanju. Tel: 064/3298-102

LIČNI OGLASI

- Tražim slobodnog muškarca od 55-60 godina. Tel: 061/1500-575
- Ozbiljna žena penzionerka 70-ih godina traži situiranog penzionera od 70-75 godina radi braka. Tel: 022/671-135
- Ozbiljan muškarac pedesetih godina stambeno obezbeđen traži ozbiljnu ženu za upoznavanje, druženje, brak. 064/4376-860
- Muškarac neženjen 43 godine iz Indije, materijalno i stambeno obezbeđen, želi da upozna žensku osobu do 35 godina radi ozbiljne veze i braka 060/056-0291
- Slobodan ozbiljan muškarac upoznao bi slobodnu ženu Mitrovčanku do 60 god. Tel: 063/8817-329
- Razveden (25) iz Šida traži ženu sa detetom za brak. Tel: 065/4588-419
- Tražim dobru skromnu i slobodnu damu do 50 godina. Tel: 063/8703-014
- Zaposlen i stambeno obezbeđen udovac traži ženu bez dece ili devojku koja nije pušač, od 41-48 godina, radi braka. Tel: 066/9741-654
- Tražim penzionera stambeno obezbeđenog do 65 godina za brak. Tel: 065/2004-958
- Penzioner (57), stambeno obezbeđen traži ženu od 45 do 55 god radi druženja i braka. Tel: 062/630-881
- Muškarac (50) želi upoznati ženu istih godina bez obaveza. Tel: 065/6653-301
- Razveden, ozbiljan muškarac 55 godina iz Šida želi upoznati skromnu slobodnu ženu sa područja Šida. Tel: 063/1048-111
- Penzioner 63 godine upoznao bi žensku osobu radi druženja, mogući brak. Tel: 064/576-67-89
- Razveden muškarac, 40 godina, želeo bi da upozna žensku osobu za vezu. Tel: 061/1848-617

III JESENJI POLJOPRIVREDNI SAJAM

"SREM 2013"

06 - 08. septembra 2013.

Sportski aerodrom Veliki Radinci

Organizatori:

Generalni pokrovitelj sajma: **Grad Sremska Mitrovica**

Partner sajma: **Opština Komenda - R. Slovenija**

Radno vreme sajma od **10 do 17 sati** Tel: **022/618-275**

**сремске
НОВИНЕ**

ŠULJMANSKA GLAVICA • SVEČANOST U CARSKOM VINOGRJU

Najbolje je fruškogorsko vino

- Imamo dobre i vredne ljude, lepe reke, izuzetne vinograde, odlične proizvode od mesa i potrebno je samo malo više volje pa da Srem bude ono što je od njega želeo da napravi Prob, smatra Milorad Milošević

Već drugi put za redom, Šuljmanska glavica bila je stecište ljubitelja vina i poštovalaca dela Marka Aurelija Proba imperatora koji je, uprkos zabrani cara Domentijana, 280. godine upravo na ovoj fruškogorskoj padini koja dominira ravnicom zasadio prvi čokot vinove loze van današnje Italije.

Organizator svečanosti koja je održana proteklog ponedeljka bio je **Milorad Milošević** iz Velikih Radinaca koji je prošlogodišnjim završetkom Probogovog vinograda postavio temelje obnove fruškogorskog turizma, nastavljajući tamo gde je smeli car stao.

Kao i prošle godine, podršku Miloševiću dali su Turistička organizacija Grada Sremska Mitrovica i lokalna samouprava, a u bogatom kulturno - umetničkom programu posvećenom Rimu, vinu, Sremu i pesmi, učestvovali su uzeli pesnikinja **Gordana - Ana Dabić**, „Domžalski rogisti“ iz Domžale, tamburaški orkestar „Špricer bend“ iz Grgurevaca, nosioci manifestacije „Dani Rima“ iz Hrtkovaca, tamburaški bard **Milenko Bobić**, poznati mitrovački glumac **Zvonko Bednar**, kao i vinari i udruženja žena koji su svojim vinima i slatkim đakonijama plenili čula nekoliko stotina zvanica i gostiju.

U ime lokalne samouprave, okupljene ljubitelje vina pozdravio je **Ilija Nedić**, načelnik Uprave za kulturu omladinu i sport koji je istakao da ova manifestacija predstavlja

Organizatori i realizatori

odličnu mogućnost za unapređenje ukupne turističke ponude Srema, kao i šansu da se kroz lep projekat i smelu ideju obnove carskog vinogorja fruškogorska sela uvežu radi što boljeg nastupa na turističkom polju.

Obraćajući se gostima i zvanicama iz zemlje i inostranstva, Milorad Milošević je još jednom istakao da Srem ima izuzetan turistički potencijal koji se može iskoristiti tek onda kada se lepote „majke svih vinograda“ shvate i bez stida i srama predstave svetskoj javnosti.

- Ako je Prob 280. godine znao da ovde treba zasaditi vinovu lozu, ako je tada rešio da od ovog, kako

ga je nazivao, „blagodarnog brda“ napravi mesto vina, kulture i uživanja, onda, iskreno rečeno ni mi danas nemamo pravo da se mnogo premišljamo. Treba samo da pratimo delo ovog velikog imperatora i uživamo u njegovoj viziji koja je danas aktuelna kao i pre toliko vekova. Vino je velika tajna koju niko nije istražio do kraja. Vino je ljubav, istina, sa njim smo na rođenju, krštenjima, svadbama, rođendanima, sahranama, ono nas prati kroz čitav život i zato mu treba odati počast koje je bio svestan i Prob, istakao je Milošević.

Kako je ovom prilikom rečeno, do narednog skupa u carskom vi-

nogorju biće pokrenut i projekat uređenja vinskog podruma u rimskom stilu koji će prema želji i nameri Milorada Miloševića postati stecište najboljih srpskih i evropskih vinara čija će vina upravo na Šuljmanskoj glavici biti ocenjivana i nagrađivana.

- Kada smo prošle godine bili ovde, imali smo samo jedan hektar vinograda, a svuda oko nas protezala se šuma. Godinu dana kasnije, šume više nema, vinogradi su prošireni tako da smo spremni za nove izazove. Ja imam dve domovine, prva je Srbija, druga je Slovenija. Za razliku od one druge u kojoj su ljudi mnogo slobodniji i spremniji za izazove, u mojoj prvoj domovini Srbiji, mnogi se još uvek stide da kažu šta imaju i da to što imaju pokažu javnosti. Mi sa ponosom možemo da kažemo da smo bili prvi koji su posle Italije dobili vino. Kao turisti idemo u Beč, posećujemo ne samo galerije i palate nego i toalete u koje je svraćala bečka aristokratija, ostavljajući pri tome negde daleko, gotovo u senci svoju istoriju, svoje dobrote i lepote koje sa ponosom možemo pokazati čitavom svetu. Obnovom carskog vinograda, ja sam krenuo da takvo stanje ispra-

Milorad Milošević: Budućnost je u vinu

vljam, mislim da sam pokazao da je to moguće, ali ja ne mogu sam. Potrebna mi je podrška svih Sremaca kako bi od naše ravnice napravili pravi turistički centar. Sve imamo, dobre i vredne ljude, lepe reke, izuzetne vinograde, odlične proizvode od mesa i potrebno je samo malo više volje pa da Srem bude ono što je od njega želeo da napravi Prob, rekao je Milošević.

S. Lapčević